

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:		Prijs der Advertentiën:	
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50	Per vakje	f 2.—
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—	□ Bij contract reductie.	□
Afzonderlijke nummers	„ 0.05		

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
□ Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Het wetsontwerp betreffende eene reorganisatie van het Bestuurswezen in Ned.-Indië (Vervolg). — Uit de O.-I. Mail. — De Inl. en Chin. Pers. — Een ongezochte reclame. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Ingezonden. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Officieele Berichten.

Het wetsontwerp betreffende eene reorganisatie van het Bestuurswezen in Nederlandsch-Indië.

II.

De reorganisatie, zooals de regeering thans voor oogen heeft, zal in haar geheel doorgevoerd, wat nochtans niet anders dan zeer geleidelijk zal kunnen geschieden, voor Java en Madoera, in verband met de voorgenomen inkrimping van het Europeesche ambtenaarskorps, slechts eene jaarlijksche verhooging van bestuurskosten ten bedrage van 2 à 2½ ton gouds vorderen, „terwijl het groote bedrag der kosten daarvan overigens geheel ten goede zal komen aan de bestuursinrichting der Buitenbezittingen, die daartoe een geldelijk offer zal vragen van meer dan één millioen gulden 's jaars, — echter mede eerst in een reeks van jaren, zoodat ook uit dien hoofde de Indische begrooting niet dan geleidelijk zal worden bezwaard.”

Hoe verleidelijk wordt de rekening door die geleidelijkheid, en vooral als men zich daarbij laat verlokken door het uitzicht, „dat een zeer aanzienlijk aandeel in het staatsbeheer allengs zal kunnen overgaan aan tot eene intensieve behartiging beter toegeruste bestuurslichamen, in wier vermogen het zal liggen en wier streven in hun eigen welbegrepen belang het zal zijn, tot overwegend voordeel van 's Lands Schatkist de plaatselijke bronnen van inkomsten tot de hoogste productiviteit te brengen.”

Voor ons heeft eene becijfering, die nog zooveel onbekende en onzekere factoren bevat weinig waarde, meer beteekenis de vraag of de richting, waarin men het schip van staat sturen wil de juiste is. En die vraag, aldus komt het ons voor, moet bevestigend beantwoord worden. De richting stelle men vast, de gelegenheid ter verkrijging van de middelen om het doel te bereiken neme men te baat.

Beschouwen wij van naderbij hoe de regeering blijkens de Memorie van Toelichting zich de inderling van het bestuurswezen denkt, dan moet voorhands onderscheid gemaakt blijven tusschen Java en Madoera en de Buitenbezittingen. Voorts blijven Soerakarta en Djokjakarta, vormende het indirect bestuurd gedeelte van Java, uitgezonderd.

Aan het beginsel in artikel 67 van het regeerings-

reglement, dat de Inlandsche bevolking gelaten wordt onder de onmiddellijke leiding van hare eigene, van Regeeringswege aangestelde of erkende hoofden, wil men meer recht doen wedervaren.

Het dagelijksch bestuur zal op Java en Madoera meer worden overgelaten aan het tegenwoordig Inlandsch bestuurskorps, bestaande uit de regenten, de districts- en de onderdistrictshoofden.

Nu in hoofdzaak de adviseurs der Europeesche bestuursambtenaren en de uitvoerders hunner waken en bevelen, zullen zij voortaan zelfstandig en met eigen verantwoordelijkheid het dagelijksch bestuur voeren in hun regentschap of district, de onderdistrictshoofden onder de leiding der districts-hoofden, deze laatsten onder de leiding der regenten. De regenten, wier ambtelijke werkkring daardoor van te grooten omvang zou worden, zullen worden bijgestaan door een of twee „bekwame Inlandsche ambtenaren van gebleken practisch doorzicht en degelijke ontwikkeling”, den titel zullende voeren van *Adjunct-regent*.

Het zullen dus niet langer de controleurs zijn, die met het dagelijksch bestuur over den Inlander zijn belast. Het Europeesch bestuurskorps kan daardoor belangrijk worden ingekrompen. Het plan is, wat het Europeesch bestuur betreft, Java en Madoera te verdeelen in drie gouvernementen: West-, Mid- en Oost-Java met de hoofdplaatsen Batavia, Semarang en Soerabaja. Deze gouvernementen of gewesten zullen verdeeld worden in 40 afdelingen.

„De bestuurders dier zooveel belangrijker afdelingen zullen den door de opheffing der tegenwoordige gewesten vrijkomenden titel dragen van *Resident*, waardoor het aanzien hunner betrekking in overeenstemming wordt gebracht met de ambtelijke en maatschappelijke beteekenis daarvan.

„In die afdelingen zullen verder voor de algemeene bestuursleiding een of twee Europeesche „controleerende ambtenaren van den algemeenen bestuursdienst werkzaam zijn. Aan deze functionarissen, die eveneens een ander standpunt zullen innemen dan de tegenwoordige Controleurs, zal de „door de vroegere afdelingschefs gevoerde titel „*Assistent-Resident*” worden toegekend, „door welken de aard hunner functie geheel wordt weergegeven.”

„De rangorde in het onderwerpelijk dienstkorps „zal in het algemeen zijn die van: Administratief „Ambtenaar, Assistent-Resident, Resident (Afdelings- „chef), Gewestelijk Bestuurs-adviseur, Gouverneur.”

Met den gewestelijken bestuursadviseur wordt bedoeld een ambtenaar, die aan den gouverneur wordt toegevoegd „in het belang van de noodige eenheid „van bestuursvoering zoowel als ter voorkoming van „eene wijloopige, vaak weinig vruchtbare, schriftelijke behandeling van zaken, die in mondeling over- „leg sneller en beter te regelen zijn.” De Bestuurs-adviseur zal dus voor den gouverneur o.m. het gewest bereizen om met de bestuurders der afdelingen, de regenten en andere Europeesche en Inlandsche ambtenaren plaatselijke belangen te bespreken, en nopens belangrijke dienstaangelegenheden van gedachten te wisselen.

De residenten of afdelingsbestuurders moeten in hunne afdelingen de daadwerkelijke bestuurders worden met meer zelfstandigheid en grootere verant-

woordelijkheid dan de tegenwoordige afdelingschefs-assistent-residenten, terwijl de gouverneur de algemeene leiding zal hebben van het uitvoerend gezag en zijn werkkring en ambtelijke positie in zijn ressort „meer de afspiegeling zullen zijn van die van „den gouverneur-generaal in het geheele insulair „gebied, dan van den resident of den gouverneur „in het tegenwoordig stelsel.”

Er wordt voor Java en Madoera gerekend op 3 Gouverneurs (behalve 2 Commissarissen voor de Vorstenlanden) en 3 Bestuursadviseurs, op 50 afdelingschefs (residenten) waaronder de afdelingschefs in de Vorstenlanden zijn gerekend, 90 assistent-residenten (controleerende ambtenaren van den algemeenen dienst), 18 administratieve ambtenaren, te zamen 164 europeesche bestuursambtenaren tegen 280 thans.

Het Inlandsch bestuurskorps zal voorloopig alleen uitbreiding ondergaan door de instelling van het ambt van adjunct-regent, waarmede na volledige doorvoering der reorganisatie gerekend wordt, dat 100 inlanders zullen zijn bekleed, en voorts door eenige uitbreiding van het getal districts- en onderdistrictshoofden, met opheffing van de betrekking van ondergeschikt patih, en ontheffing van het districtshoofd van het beheer van het onderdistrict, waarin hij gevestigd is.

Het is nog twijfelachtig, of de instelling van het ambt van adjunct-regent van blijvenden aard zal zijn. „Wanneer te eeniger tijd”, leest men in de Memorie van Toelichting, „zoowel de Regenten zelve als de ambtenaren van het Districtsbestuur algemeen tot zoodanig peil van ontwikkeling zijn gekomen en zoodanig van Westersche bestuursbegrippen doordrongen zijn, dat zij zonder meer het in principe voor overdracht op het Inlandsch Bestuur vatbaar deel van den tegenwoordigen arbeid der Europeesche Controleurs op zich kunnen nemen, is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat het oordeel over den Adjunct-Regent, wat betreft de onmisbaarheid van diens betrekking, te eeniger tijd in gelijken zin kan luiden als eenige jaren geleden de uitspraak over de urgentie van het ambt van Patih.”

Voor de Buitenbezittingen is gerekend op 7 Gouverneurs — van Zuid-, West- en Noord-Sumatra, Borneo, Celebes, de Molukken en de Kleine Soenda-eilanden, — met 7 gewestelijke bestuursadviseurs, 46 residenten-afdelingschefs, 50 assistent-residenten en 14 administratieve ambtenaren; te zamen 124 europeesche ambtenaren tegen ongeveer 270 in het tegenwoordige stelsel.

Echter wat betreft het dagelijksche bestuur over den inlander belet „de geringe ontwikkeling van het „gros der Inlandsche hoofden in de Buitenbezittingen, voortsnog hun een daadwerkelijk aandeel in „het bestuur toe te kennen”, en daarom is voor die gebiedsdeelen in den nieuwen bestuursvorm gedacht aan de oprichting van een afzonderlijk korps Europeesche ambtenaren, bestemd om onder de leiding en het toezicht van het personeel van den algemeenen bestuursdienst te worden aangewezen „voor de dagelijksche bestuursvoering in haren ganschen omvang. Derhalve om — behoudens de uitoefening van die taak ook ten opzichte van de ingezetenen van anderen landaard — met betrekking tot de inheemsche bevolking in vereeniging met de aanwezige Inland-

sche hoofden de plaats te vervullen, voor Java en Madoera in de voorgestelde organisatie voorbehouden aan het Inlandsch bestuur, versterkt met het instituut der Adjunct-Regenten.

Eene aanwijzing, in welke richting men zich daarbij heeft te bewegen, geeft tot zekere hoogte de instelling der Civiele Gezaghebbers op de Buitenbezittingen, zooals die sinds de laatste jaren aldaar wordt aangetroffen."

Gerekend is op 240 civiele gezaghebbers, 30 adjunct-civiele gezaghebbers en 36 ambtenaren in voorbereiding voor adjunct-civiel gezaghebber.

De scheiding van het Europeesch bestuurskorps in ambtenaren voor Java en Madoera en ambtenaren voor de Buitenbezittingen kan een einde nemen. Behalve dat eene fusie van beide korpsen het in deze „uit een praktisch oogpunt niet gering te achten voordeel zal opleveren van gelijkheid van promotiekansen voor alle personen, die aan dezelfde eischen van toelating tot den Staatsdienst hebben voldaan, valt ook van een bestuursstandpunt veel te zeggen voor eene zoodanige samenstelling, waardoor in de toekomst de ambtenaren in de gelegenheid zullen worden gesteld bij afwisseling in verschillende streken van den Archipel onder uiteenlopende toestanden ervaring op te doen en aldus door veelzijdige waarneming en vergelijking hun blik te verruimen en hun practischen zin te verhoogen.

Te meer nog in verband met de, een der grondbeginselen van de nieuwe organisatie uitmakende, meer stelselmatige scheiding tusschen den algemeenen en den dagelijkschen bestuursdienst, bij welken laatsten het bepaaldelijk is, dat de eisch van bijzondere bekendheid met de taal en gewoonten der landstreek op den voorgrond treedt, is de Minister in aansluiting bij het gevoelen der Indische Regeering derhalve van oordeel, dat bij de invoering der nieuwe regeling met betrekking tot het personeel van den eersten tak van dienst in beginsel gebroken moet worden met de scheiding in twee afzonderlijke korpsen en tot een fusie tot één korps Europeesche ambtenaren voor de algemeene bestuursleiding te besluiten zal zijn."

De regeering verwacht voor de Europeesche bestuursambtenaren een meer bevredigende ambtelijke loopbaan, doordien de hogere bestuursambten bereikt zullen worden op een leeftijd, „waarop ook in „andere richtingen door personen van gelijken stand „in de samenleving eene betrekkelijk zelfstandige positie wordt ingenomen", naar schatting (intusschen door niets gewaarborgd) omstreeks 15 of 16 jaren na de indiensttreding.

Het aanvangstraktement bij het Binnenlandsch Bestuur als administratief ambtenaar op f 350 's maands is een belangrijke verbetering. Kan na niet te langen tijd, stel binnen 2 jaar, volgen de bevordering tot assistent-resident, in welke betrekking, beginnende op f 450, na 12 jaar een inkomen van f 750 's maands kan worden verkregen, en is er voldoende waarborg, om na 15 jaar tot resident te zijn benoemd op f 1000 's maands, dan is de positie zeker heel wat begeerlijker dan nu. Nu begint de ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur zijn loopbaan als aspirant-controleur op f 225 's maands, bekomt bij zijn benoeming tot controleur f 300, welk inkomen na 6, 9, 12 en 15 jaar achtereenvolgend stijgt tot f 375, f 450, f 500 en f 550 's maands, om na een diensttijd van 20 of meer jaren zich benoemd te zien tot assistent-resident op een traktement van f 650, dat hoogstens klimmen kan tot f 900 's maands.

Wanneer echter zal die appel geplukt mogen worden? Een bestuurshervorming, zooals de Minister zich die denkt, eischt volgens de toelichting, „de schepping van nieuwe bestuursorganen, de vorming van nieuw personeel, waarin voor het geheele gebied onmogelijk ineens of binnen enkele jaren zou kunnen worden voorzien." Men heeft mannen noodig van breede algemeene ontwikkeling, ambtenaren, die in kennis en beschaving aan hooge eischen voldoen. Hoe men die verkrijgen zal, welke wetenschappelijke voorbereiding van hen verlangd moet worden, is der regeering nog onbekend. De Minister stelt zich voor, onder voorlichting van deskundige zijde, dat onderwerp spoedig in nadere gezette overweging te nemen. De mogelijkheid bestaat, dat de resultaten van het overleg over de toekomstige opleiding er toe leiden om met een lager cijfer dan 350 voor het aanvangstraktement te kunnen volstaan. Het schijnt wel noodig hier de bijzondere aandacht nog eens te verzoeken voor de indertijd in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 12, 14, 15 Augustus en 11 November 1906 verschenen artikelen van zeer deskundige zijde, overgedrukt in No. 14 der Berichten en Mededeelingen van de Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur. Men regule de zaak dan voorgoed door als basis te vorderen eene volledige universiteitsstudie, me tevens specifiek Indisch supple-

ment van één, hoogstens twee jaar. Moge dat eindelijk na eeuwigdurend onbevredigend gescharrel, het resultaat zijn van de nadere overweging, waartoe de Minister zich onder voorlichting van deskundige zijde zetten wil.

Ook de opleiding voor het nieuwe diensteorps in de Buitenbezittingen, dat der Civiele gezaghebbers moet nog geregeld, daarvoor echter staat reeds een plan vast. Het zal gevormd worden uit jongelieden, die of het eindexamen eener hogere burgerschool met vijfjarigen cursus of een daarmede gelijk te stellen examen hebben afgelegd, of op andere wijze blijk hebben gegeven van eene behoorlijke mate van algemeene ontwikkeling." Voor eene meer eigenlijke vakstudie zal hun voorts de gelegenheid gegeven worden in eene daartoe te vormen afdeling van de Instelling van Bestuursstudien te Batavia. Die instelling, welke na de opheffing van de afdeling B voor de studie der taal-, land- en volkenkunde van N.-I. van het Gymnasium Willem III te Batavia, ofschoon onafhankelijk daarvan, zoo spoedig mogelijk verrijzen zal, zal verder voornamelijk bestemd zijn, om „een zeker aantal, met de Nederlandsche taal voldoende vertrouwde, over het geheel uit de beste inlandsche geslachten voortkomende jonge bestuurshoofden, die in hun ambtelijk „verleden zich reeds gunstig hebben doen kennen", verdere bekwaamheid aan te brengen voor de hogere bestuursrangen.

De wijze van opleiding en vorming van bekwaam personeel, passend voor de nieuwe bestuursregeling, is niet het eenige, waaromtrent nog een beslissing moet voorbereid worden. Eigenlijk is de zaak nog geheel en al onvoorbereid. Het is niet duidelijk, dat men van de Staten-Generaal kan vorderen de „aanvaarding" van zulk een onvast „schema" eener hervorming, om na die aanvaarding te gaan arbeiden aan „het ontwerpen der fundamenten van de nieuwe regeling, welke bevestiging op nieuw de medewerking van den wetgever zal behoeven. En dan eerst zal, volgens de Memorie van Toelichting, het oogenblik zijn aangebroken, waarop de proef kan worden genomen met het in het leven roepen van de beide eerste gouvernementen (dat van West-Java en dat van Zuid- of West-Sumatra), met dien verstande, dat aanvankelijk het gouvernement uit niet meer zal bestaan dan uit „de residentie, in welke het bestuurscentrum der nieuwe gewestelijke eenheid zal gelegen zijn." „Een concreet geval in beschouwing nemend", aldus de Memorie van Toelichting, „zal het gouvernement West-Java bij zijne oprichting bestaan uit de tegenwoordige residentie Batavia, om na eenigen tijd te worden uitgebreid bijv. met de — daarbij als gewestelijke eenheid op te heffen — residentie Bantam, in het volgend jaar bijv. met de Preanger-Regentschappen en, wanneer ook daar de nieuwe staat van zaken genoegzaam is vastgelegd, achtereenvolgens of tegelijkertijd met de residenties Banjoemas en Cheribon, waarmede het gouvernement geheel tot stand gebracht zal zijn.

Op die wijze zal het eene gouvernement na het andere worden ingesteld en geleidelijk inwendig georganiseerd, tenzij de omstandigheden toelaten reeds tijdens den opbouw van het eene, een volgend gouvernement mede in behandeling te nemen, een punt, datte zijner tijd in het bijzonder aandacht zal verdienen met betrekking tot de gouvernementen Midden- en Oost-Java, waar vooral uit het oogpunt der financieele decentralisatie gewichtige belangen pleiten althans voor een gedeeltelijke overbrenging in den nieuwen bestuursvorm, zoodra dit slechts eenigszins mogelijk zal zijn.

De uitvoering van dien arbeid, voor zoover de inwendige regeling der gouvernementen betreffend, zal voornamelijk de taak uitmaken van den Gouverneur, bijgestaan door de Afdelingsbestuurders en den Gewestelijken Bestuursadviseur, in welke laatste functie echter, zoolang het gouvernement nog geheel in staat van wording verkeert en dus de eigenlijke werkkring nog weinig tot zijn recht kan komen, voorzien zou kunnen worden door tijdelijke toevoeging aan den Gouverneur van een Resident van het nieuwe korps."

Men zal gewis den Minister De Waal Malefijt alerminst kunnen verwijten, van over één nacht ijs te willen gaan.

f 50000 's jaars wordt voorloopig aangevraagd voor de aanstelling van een regeeringscommissaris, die het onderwerp nader in studie zal nemen, de noodige wetten en regelingen ontwerpen, de voorbereidende maatregelen treffen, de eerste proeven leiden, en ook lang daarna de leider en voorlichter blijven.

In de gegeven omstandigheden, daar zelfs de fundamenten nog ontworpen moeten worden, en het op te richten gebouw slechts in nevelachtige omtrekken voor oogen staat, zou het eenvoudiger en praktischer toeschijnen, en bevorderlijk aan eene

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.
Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiel-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobielkleding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - Lange Voorhout 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.
ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË
— AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND",

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal" (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

▼ ▲ ▼

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

▼ ▲ ▼

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL

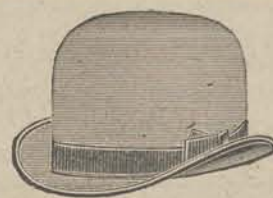
:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

RESTAURANT 1e ÉTAGE.
Plat du Jour f0.50 - à la carte - Diners f0.90, f1.40,
f2.— 's Avonds na 8 uur Plat du Soir f0.75.

AUG. KNAPPSTEIN, Vlamingsstr. 15-17
:: DEN HAAG. ::
Telef. Interc. 2479.

PARTERRE:
Melksalon, Lunchroom - Koude en warme spijzen.

HOEDEN EN PETTEN

A. J. KÖNIG,

Schoolstraat 26.

Ruime sortering in alle prijzen.

vlaggere bereiking van het doel, wanneer men de grondgedachte huldigende, al dadelijk twee der meest verdienstelijke en ondervindingrijke ambtenaren aanstelde tot gouverneur van Batavia en van Padang en dezen, bevrijd voorshands van de taak, die hun in de toekomst wacht, opdroeg, in overleg met de departementen van algemeen bestuur, en met voorlichting van een lid uit den Raad van Indië, het onderwerp der reorganisatie ieder voor zijn gewest in studie te nemen, de noodige regelingen te ontwerpen, en na aanneming der voorstellen ze in werking te brengen, en intusschen al dadelijk die maatregelen ten uitvoer te leggen, welke passen in het gedachte stelsel, en ook naar het oordeel van het opperbestuur reeds voor uitvoering vatbaar zijn. Vervolgens kan geleidelijk de uitbreiding plaats hebben overeenkomstig de in de praktijk opgedane ervaring.

Intusschen kan tot stand komen de instelling voor opleiding tot de hoogere rangen in het Inlandsch bestuur en voor de civiele gezaghebbers, en wat verder daarmede verband houdt, en kunnen vastgesteld worden de eischen, waaraan de toekomstige bestuursambtenaren zullen hebben te voldoen.

Voor de nieuwe gouverneurs is aangenomen eene bezoldiging van f 1100 's maands met vrije woning en vergoeding van reis-, verblijf- en representatiekosten. Het standpunt, waarop men den gouverneur plaatsen wil, de taak en de verantwoordelijkheid, welke men hem wil opdragen of opleggen, maken die betrekking tot de gewichtigste, tot de moeilijkste in den Indischen staatsdienst, en vorderen van hem volle toewijding, zelfverloochening in den dienst, een onaantastbaar karakter, een hoog gevoel van zelfstandigheid.

Daarom behoort aan die betrekking de hoogste bezoldiging te worden verbonden, zoodat geen familiebelang, geen uitzicht op een hooger pensioen een verandering van betrekking voor hem begeerlijk kan doen zijn. Een gelijkstelling van het traktement van den gouverneur met dat van de directeurs van algemeen bestuur, d. i. f 2000 's maands, zou daarom gewenscht zijn. Tegelijk ware er aan te denken het traktement, verbonden aan het lidmaatschap van raad van Indië niet hooger te doen zijn dan ook f 2000 's maands. Voor den vice-president ware een uitzondering te maken.

Tegen de uitgaaf tot lotsverbetering van eenige categorieën van Inlandsche ambtenaren op Java en Madoera zal wel geen ernstig bezwaar verrijzen.

De Inlandsche schrijvers, die nu afwisselend f 25, f 30 of f 40 's maands inkomen genieten, zullen gelijkelijk gebracht worden op f 30 's maands met twee driejaarlijksche verhoogingen van f 5 's mds.

De mantri's bij het politiewezen en bij de regenten genieten thans de eersten f 40, de laatsten f 70 's maands. Voortaan zullen zij gelijkelijk beginnen op f 60 en met 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 5 opklimmen tot een inkomen van f 70 's mds.

De belangrijkste verhooging, en alleszins billijk, zeer zeker niet te hoog, bij hetgeen in het vervolg van hen geëischt zal worden, geldt het traktement van een districtshoofd, dat nu vast staat op f 260 's maands, en voortaan berekend zal worden op aanvankelijk f 250 's maands, maar met twee vijfjaarlijksche verhoogingen van f 50, zoodat na tien jaar een maandelijksch inkomen zal zijn bereikt van f 350, dat bij eene benoeming tot Adjunct-Regent (wat een leelijk on-Hollandsch en ook niet Indisch woord!) nog kan stijgen tot f 500.

Teekenend voor de betoogwijze op sommige plaatsen in de Memorie van Toelichting in de toelichting voor de verbetering der bezoldiging van de onderdistrictshoofden. Wij lezen daar:

„Aan de Onderdistrictshoofden werd bij de vroegere reorganisatie een maandelijksch traktement toegekend van f 100 met drie driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 15 's maands. Hoezeer die maatregel een vooruitgang was bij hetgeen de voren werd genoten (f 85 tot f 130 's mds.) staat het vast, dat de bestuurshoofden der onderdistricten ook in de tegenwoordige omstandigheden slechts met moeite met hunne inkomsten kunnen rondkomen. De veelal jaarlijks toenemende kosten van hun gezin, de aanschaffing en het onderhoud van de voor hun dienstwerk benodigde vervoermiddelen en andere in hun rang niet te ontwijken uitgaven kunnen niet dan ternauwernood daaruit bestreden worden.

Dat een goed beleid medebrengt de in een zoo belangrijk bestuursambt geplaatste personen in staat te stellen zich naar de eischen daarvan in hunne omgeving te bewegen, behoorlijk gehuisvest en ingericht te zijn, is voor geen tegenspraak vatbaar. Vooral het laatste nu lijdt dikwijls zichtbaar onder de vele uitgaven van anderen aard, terwijl toch om bijzondere redenen aan den bouw van Lands-

woningen voor de Onderdistrictshoofden bezwaarlijk kan worden gedacht.”

Na deze reeks van mooie, groote woorden verwacht men natuurlijk een niet onaanzienlijke verhooging van bezoldiging. Doch waar komt „der lange Rede kurzer Sinn” ten slotte op neer:

„Uit dien hoofde dan ook wordt de toekenning „gewenscht eener huishuurindemniteit ten bedrage van f 10 's maands, waardoor tegelijker-tijd zekere zorg kan worden verlangd” (sic!) voor „huisvesting en inrichting der woning.”

Doch ook het kleine zullen zij niet versmaden, maar dankbaar aanvaarden.

Eigenaardig is ook de redeneering ten aanzien eener herziening van de ambtelijke inkomsten van de Regenten.

„De bezoldiging in dien rang”, luidt het, „bedraagt thans f 1200 's maands en wordt tot het „volle bedrag bij de benoeming verkregen, hoewel „die benoeming vaak reeds op vrij jeugdigen leeftijd plaats vindt. Het is daarom verkieslijk de traktementsregeling voor de Regenten in dier voege te „herzien, dat bij de aanstelling een traktement van „f 1000 's maands, vijf jaren later van f 1100 en „weder 5 jaren later het maximum van f 1200 wordt „verkregen.”

Hooger op leest men:

„Als noodzakelijke voorziening, ten einde op Java en Madoera met vertrouwen de vereischte toepassing te kunnen geven aan het beginsel van verhooging der zelfstandigheid van het Inlandsch Bestuur, werd terloops vermeld versterking van dien tak van dienst met eene nieuwe categorie van ambtenaren tot bijstand der Regenten.

Bij inkrimping der bemoeienis van de Europeesche ambtenaren met den dagelijkschen bestuursarbeid zijn het inzonderheid de Regenten — wier algemeene verantwoordelijkheid en veelomvattende taak thans in de hulp der controleurs aanzienlijke verlichting vinden — die in vele opzichten den omvang hunner werkzaamheden belangrijk zullen zien toenemen, bovendien zich belast zullen zien met de behandeling van aangelegenheden, welke behoorlijke uitvoering meer administratief doorzicht en meer nauwgezetheid vordert dan waaraan de arbeid van het Inlandsch bestuurs- en bureaupersoneel tot dusver over het geheel pleegt te voldoen.”

Men zou dus verwachten eene verbetering van inkomsten in den vorm van vermeerdering, maar feitelijk bestaat de verbetering in eene vermindering. Wat vroeger dadelijk zonder inspanning verkregen werd, daarvoor zullen zij voortaan tien jaren lang hard moeten werken. Echter wie de verbetering niet inzielt, begrijpt niet de gemoedelijke vaderlijke zorg van de Regeering, de opvoedende kracht, die van hare regelingen uitgaat, want, zoo eindigt de redeneering: „zoodoende behouden deze Inlandsche hoofd-„ambtenaren ook na hunne benoeming uitzicht op „verhoging van inkomen, hetgeen eveneens voor „hen nuttig is, daar ook hunne uitgaven plegen „toe te nemen naarmate de zorg voor het gezin en „de opvoeding der kinderen meerdere eischen gaan „stellen.”

Met deze goede bedoelingen zouden wij eene regeling wenschen, waardoor het inkomen van den Regent na zeker tijdsverloop tot minstens f 1500 per maand zou kunnen stijgen. Dat is, naar het voorkomt, niet te veel gevraagd voor den hoogsten Inlandschen ambtenaar, van wiens tijd en werkkracht in de toekomst zooveel meer gevorderd worden zal, terwijl de tot dusver erkende, en toegestane of gedulde traditioneele voorrechten gestadig afnemen en eindelijk zullen ophouden.

Een oud-ambtenaar van Binnenl. Bestuur.

Uit de O.-I. Mail.

De cholera en pest. In de Bataviasche bladen van 14 Aug. jl. lezen wij:

Sinds Zaterdag 12 Aug. kwamen geen nieuwe gevallen van cholera voor. Ook overleed niemand aan de ziekte.

Thans zijn nog twee personen onder behandeling. Heden werden 6 gevallen van pest gemeld en 5 sterfgevallen.

Ingeleverd werden 57259 ratten.

Sterfstatistiek. — De N. Soer. Crt. verneemt, dat de inspecteur van den geneeskundigen dienst voor Oost-Java bezig is een sterfstatistiek aan te leggen, welke vermoedelijk in alle residenties zal worden ingevoerd. De regeering toont groote medewerking. Vroegere pogingen mislukten, doordat men afstuite op de overweging, dat aan den maatregel te veel moeilijkheden verbonden waren. Dr. de Vogel is aanvankelijk begonnen met voor de Kota Samarang een zoodanige statistiek aan te leggen. Deze is toen door dr. Terburgh tot de residentie Sema-

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleeding, Rij-kleeding,
Pelterijen.

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508.
3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN, OUDE JUWEELEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.

Exploitatie-Maatschappij
PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.
Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEU. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,
Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,
Wie rust verlangt na zijn werk
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.
Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
Uitmundend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”,
Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.
Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.
Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

Opgericht 1840.
Tel. 3689.
Pianohandel.
Hofleverancier.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner AutoPiano's. Schiedmayer, Ritmüller, Rachals, Dörner.
ELECTR. PIANO's „VIRTUOS”.
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

CROES & Co., Spui 231, DEN HAAG,
METAALWARENFABRIEK,
fabriceeren met steeds toenemend succes hun Nieuw-Systeem WARM ETENDRAGERS (Kokslik),
voor uitzending van Warmblijvende Diners, -voorzien van dubbele isoleerende wanden, -
2 3 4 6 persoons
f4.- f4.50 f5.- f6.50 per stuk,
dezelve met aluminium binnenwanden
f5.25, f6.-, f6.75 f7.75 per stuk.
Bijbehorende stellen Schaaltjes en Deksel
Email f2.25, f2.50, f3.-, f3.50
Aluminium -3.25, -3.50, -4.25, -4.75
Alum. Tusschendeckels -1.- -1.25, -1.50, -2.-
per stel.
Bij groote hoeveelheid speciale prijs.
EXPORT naar OOST en WEST.

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVEN- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

rang uitgebreid. De residentie Kediri komt het eerst aan de beurt. Voor constatering van plotseling uitbrekende epidemieën bewijst de statistiek uitstekende diensten.

Nieuwe Stoomvaartdienst Java—Borneo. — In het Bat. Handelsblad, dat half Aug. j.l. een dagblad is geworden, lezen wij:

„Reeds sedert geruimen tijd koestert de Kon. Paketvaart Mij. het voornemen een nieuwe verbinding tot stand te brengen tusschen Java's Noordkust en Borneo.

Aanleiding hiertoe is het zich snel ontwikkelende goederenvervoer en de reusachtig toenemende export van boschprodukten uit de Z.-O. afdeling van Borneo waardoor de weekdienst Soerabaja-Bandjermassin vice-versa niet langer in de behoeften voorziet.

Bovendien zal de reeds aanzienlijke handel van Bandjermassin met Semarang, Cheribon en Batavia ten zeerste gebaat zijn met een rechtstreeksche scheepsgelegenheid tusschen deze havens, daar de vermindering van overscheping der goederen groote onkosten- en tijdsbesparing medebrengt, waarvan de Kon. Paketvaart Mij. evenzeer de voordeelen beseft als de handel zelf.

Het chronisch gebrek aan voldoende tonnenruimte evenwel was het groote bezwaar, waardoor de uitvoering werd belet van de goede voornemens tot instelling van den nieuwen dienst.

Nu schijnen eenige notabele Chineezzen van Soerabaja en Bandjermassin van deze plannen te hebben gehoord; althans zij hebben een kongsi gevormd om gezamenlijk met een of meer schepen voor hun rekening genoemde lijn te gaan bevaren. In een vergadering van de voornaamste bij dezen handel geïnteresseerde Chineezzen van Bandjermassin, Soerabaja en Semarang, werd de zaak van alle kanten bekeken en druk besproken en zou tot de definitieve oprichting der onderneming worden overgegaan..... toen de K. P. M. hiervan lucht kreeg, en middels een circulaire direct overal bekend maakt, dat zij binnenkort een veertien-daagschen dienst zal openen van Batavia, Cheribon, Semarang en eventueel ook tusschengelegen havens naar Bandjermassin. Het lijkt geen twijfel of deze nieuwe uitbreiding van haar bedrijf zal zoowel aan de ondernemende K. P. M. als aan den handel en het verkeer tusschen Java en Borneo ten goede komen.

De reis van den landvoogd naar Soerabaja. — Naar wij uit Buitenzorg vernemen, schrijft Het Soer. Hblad, is het thans zoo goed als zeker, dat het bezoek van den gouverneur-generaal aan Soerabaja zal plaats hebben in de eerste helft van de maand September. In verband hiermede zal waarschijnlijk de adjudant van den landvoogd, de luitenant ter zee 2e klasse D. A. de Ronde, ultimo dezer een bezoek brengen aan die stad, in verband met de te treffen voorbereidingen.

Naar het heet, zal de landvoogd op zijn reis naar de Oosthoek vergezeld worden door den algemeenen secretaris, den heer G. J. Staal, en den directeur van B. O. W., den heer J. Homan van der Heide.

Zooals men zich herinneren zal, beoogt de reis van den gouverneur-generaal in hoofdzaak het maken van een aanvang met de nieuwe havenwerken te Soerabaja, waarvoor Z. Exc. de eerste spade in den grond zal steken. Het medegaan van den heer Homan van der Heide heeft dan ook geen ander doel, dan dat de aanwezigheid van den directeur van B. O. W. meer luister zal bijzetten aan die plechtigheid.

Diensttelegrammen. — Bekend is het misbruik, dat het gouvernement en zijn dienaren van de telegraaf maken, schrijft het Soer. Hblad. De onbenulligste dingen worden soms aan den electrischen draad toevertrouwd; het kost immers geen geld en met den last dien zij aan handel, nijverheid, pers en het gewone publiek berokkenen, breken de heeren zich het hoofd niet.

De cijfers spreken. In de laatste maand, waarover wij gegevens bezitten, n.l. Mei j.l., werden 83,428 binnenlandsche telegrammen verzonden, plus 10001 binnenlandsche regeeringstelegrammen, d. i. ongeveer 1 op de 8. Als men rekent, dat er 25 werkdagen in Mei geweest zijn, dan zijn elken dag 400 telegrammen van en naar de regeeringsbureaux verzonden! Zegge: vierhonderd. Het kan onmogelijk noodig zijn een zoodanigen druk uit te oefenen op de staatstelegraaf. Maar men weet nu, waardoor die telegraaf vaak zoo gebrekkig werkt: zij hangt vol regeeringsmededeelingen, die vóór andere telegrammen gaan. Kan de hoofdinspecteur van post- en telegraaf tegen dezen Unfug niets doen?

Directeur van O. E. N. — Naar verluidt heeft Mr. Dr. M. S. Koster zich naar Nederland begeven,

teneinde zijne bezwaren tegen de door de regeering met betrekking tot de zending voorgestane politiek mondeling bij het opperbestuur toe te lichten. Gelukt het dien directeur niet zijne denkbeelden te doen zegevieren, dan zal hij hoogstwaarschijnlijk voor goed repatriëeren.

Regent van Krawang. — Raden Adipati Aria Sastira Adi Ningrat, sedert October 1886 Regent van Krawang, zal binnenkort 's lands dienst met pensioen verlaten, en zal in zijne plaats worden benoemd zijn zoon Raden Adikoesoemah, die, gelijk men weet, op den 5en Augustus j.l. in het huwelijk trad met Raden Adjeng Soelasmî, de ook in Europeesche kringen welbekende zuster van den Regent van Serang.

Japansche Feesten. — Den 13en Augustus werden te Medan nationale feestelijkheden gehouden ter eere van het éénjarig bestaan van de vereeniging Njippondjem Kujokai, welke vereeniging ter Oostkust van Sumatra 380 leden telt.

Een nieuwe hoofdcommissaris van politie? — Het gerucht liep te Batavia dat de heer C. A. Ruempol zijne ondankbare betrekking zal neerleggen en dat hij zou worden vervangen door den eersten luitenant der infanterie W. V. Rhemrev.

Adjutant legercommandant. — In verband met de aanstaande voorloopige benoeming tot ambtenaar bij de opiumregie van den eersten luitenant der infanterie A. M. Wessels, zou deze als adjudant van den legercommandant worden opgevolgd door den 1en luitenant der artillerie H. van Doornum.

Manoeuvres. — Naar wij in de Ind. bladen lezen, zullen in September groote manoeuvres gehouden worden. Daaraan zal worden deelgenomen door 11 bataljons. Het troepentransport wordt thans reeds overwogen. De Westerlijnen leveren waarschijnlijk niet voldoende rollend materiaal, zoodat men vermoedelijk bij de Oosterlijnen zal moeten leenen.

Onder de **Dwaallichtjes** geteekend Lucio, in het Bat. Handelsblad, vinden wij het volgende:

We weten reeds, dat de coterie die de lakens uitdeelt, niet al te zeer gesteld is op verbroedering met den Indischen jongen.

Bat. Nieuwsbl. 15 Aug. 1911.

Gerechtsdienaar: Mijnheer de rechter, daar is de „coterie”, die den Indo stelselmatig achteruit dringt.

Rechter: Die coterie moet hangen. Hoe heeft zij dat aangelegd?

Gerechtsdienaar: Zij onthoudt hem de kans om vooruit te komen en miskent zijn intellect.

Rechter: Daaraan heeft zij zeer verkeerd gedaan. Zij moet hangen.

„Coterie”: Rechter, ik heb den Indo niet stelselmatig achteruit gedrongen. Ik heb hem steeds met mij gelijk gesteld en ieder ambt staat voor hem open. Er zijn getuigen, die verklaren zullen, dat Indo's, onder mijn régime tot hooge posten zijn opgeklimmen.

Rechter: Mensch, ge moet nangen! Ge verzwart uw misdaad door eigenwaan. Het past niet aan iemand, die... van iets beschuldigd is, zich voor rechtvaardig te houden.

„Coterie”: Maar, rechter, er zijn getuigen, die het zullen bevestigen. En daar ik nu beschuldigd ben van achteruitzetting.....

Rechter: Ge moet hangen! Ge hebt den Indo de kans onthouden om vooruit te komen, ge miskent zijn intellect, en ge zijt ingenomen met uzelf... drie kapitale delicten! Wat moet die drom van officieren, ambtenaren en kopstukken uit den handel hier?

Stem uit hun midden: Wij zijn Indo's!

„Coterie”: Goddank! Rechter, ge ziet, dat ik hen de kans niet heb onthouden.

Rechter: Hm... ja... zoo! Maar het miskennen van het intellect?

Stem als voren: Neen, rechter, zij heeft ons niet miskend. Zij heeft ons integendeel veel goeds gedaan. Zij was ons: een moeder!

„Coterie”: Ge hoort het rechter, zij zeggen, dat ik hun een „moeder” was.

Rechter: Hm... het derde punt blijft dus bestaan. Gerechtsdienaar, voer die vrouw weg; zij moet hangen. Zij is schuldig aan eigenwaan. Griffier, citeer in de praemissen de jurisprudentie van Lessing's patriarch.

Onuitgegeven toneelspel.

What is in a name? — Bij het comité van bestuur der Ned.-Indische spoorwegmaatschappij wordt,

Speciale inrichting tot het vervaardigen van OVERHEMDEN en ONDERGOEDEREN, naar maat of volgens model.

G. Lörker

DEN HAAG, Hoogstraat 32-32a.

Wermbonbons „Kenha” Uitstekend en lekker smakend middel tegen wormen.
Rhamnagar Regelt op de gemakkelijkste en meest pijnlooze manier den stoelgang. Het is een smakeloos, onschadelijk, plantaardig middel en vooral aan te bevelen voor lijders aan aambeien.
Stoomlevertraan-Emulsie Aangenaamste en gemakkelijkst verteerbare vorm der levertraan.
Quina-Laroche EN QUINA-LAROCHE FERRUGINEUX. Tegen zwakte, gebrek aan eetlust, koorts, etc.; de laatste vooral tegen bleekzucht en bloedgebrek.
Eikel-Cacao Beste dagelijksche drank voor kinderen, zwakke en klierachtige gestellen; tevens geneesmiddel bij stoornissen der spijsverteringsorganen.
Melksuiker Chemisch zuiver; speciaal voor kindervoeding.
Peptovine Versterkingsmiddel bij onvoldoende spijsvertering, bevattende peptonen, welke direct in het bloed opgenomen worden.
Tamarinde-Bonbons Laxeerende vruchtenpastilles in confituurvorm.
Asthma-Sigaretten Geven onmiddellijke verlichting bij aanvallen van asthma. Ruim 30 jaren succes.
Salmiak-Pastilles De beste huismiddelen tegen hoest,
Bloemen-Pastilles heescheheid en keelpijn.
Mentha-Pastilles No. 2 met viooltjes-roma. Fabrieksmerk.
KRAEPELIEN & HOLM, Apothekers - Hofleveranciers, Zeist.

Voor passages en verzendingen van goederen naar alle werelddelen wendt U tot de FIRMA

DE VRIES & Co.

17 PRINSESTRAAT. TELEPHOON 3969.

NOORDEINDE 58
DEN HAAG.

**E. HILLMER,
HEEREN MODEARTIKELLEN
en HOEDEN.**

DEN HAAG
NOORDEINDE 58.

Gescher & Kemper

DEN HAAG - VLAMINGSTRAAT 22.

Tapijten - Meubelen

NOORDEINDE 7
Hemdenmaker

Albert Oshoff
Indische Uitrustingen
Reclame Hutkoffers (gepantserd)
35 x 50 x 100 f 10.40
BADHANDDOEKEN extra voordelig

**RIJWIELEN.
DE GLORIE VAN HOLLAND.**

PRESCOURANT GRATIS EN FRANCO. DESGEWENSCHT GEMAKKELIJKE CONDITIES.

COLUMBUSSTRAAT 76. - Tel. HAAG 2643. - Kantoor 8-6 uur.
H. W. DOHNA, Civ. Ingenieur, Fabrikant.

naar men aan de Preangerbode meedeelt, ernstig overwogen om het stationnetje Passer Minggoe (Zondag) aan de lijn Batavia-Buitenzorg om te doopen in Passer Saptoe (Zaterdag).

Daar bij het voorbereiden het profane en met alle Zondagsrustercirculaires spottende opschrift den gouverneur-generaal moet hinderen, zal door dezen wederdoop een bron van ergernis voor den landvoogd verdwijnen.

De Inlandsche en Chineesche Pers.

De revue van de maand Juli in de Indische Gids vermeldt met ingenomenheid de bereidwilligheid van de Nieuwe Rotterdamsche Courant om eenige harer kolommen te wijden aan hetgeen er belangrijks in de Inlandsche en Chineesche pers in Ned.-Indië voorkomt. „De rubriek zal staan onder redactie van den heer J. J. Meijer, gep. Ass.-Resident, en voorloopig zullen een zestal der voornaamste bladen direct per mail aangebracht, daarvoor geëxcerpeerd worden.”

„Het is te hopen”, zegt de heer De Meijer, „dat de kundige bewerker ditmaal voldoening van zijn werk moge hebben en dat ook de Inlandsche en de Chineesche pers zullen waardeeren, dat aan hare uitingen meer aandacht geschonken wordt.”

Wij willen ons gaarne bij dien wensch aansluiten. Het spijt ons alleen, dat in dat bericht geheel onge-rept blijft hetgeen door Het Koloniaal Weekblad reeds sedert een paar jaren getrouw elke week op dat gebied geleverd wordt. Na een welgeslaagde proef door het Bestuur van Oosten West nam de bovengenoemde heer Meijer die taak over, en verkreeg daarbij vanwege de redactie van Het Koloniaal Weekblad de beschikking over eenige tientallen Maleische en Javaansche kranten. Nadat de heer Meijer ons verliet, is de heer E. van Assen bereid bevonden, het werk voort te zetten. Waardeering van Inlandsche zijde mochten wij daarvoor reeds in ruime mate ondervinden.

Den heer Meijer onze beste wenschen bij het beploegen van het veld der Nieuwe Rotterdamsche Courant met ons kalf, en een langer succes dan toen hij ons beestje het redactie-bureau van de Nieuwe Courant binnenleidde!

Een ongezochte reclame.

In de mededeelingen van het Encyclopaedisch bureau in Ned.-Indië over den handel in den zogenaamden „Groot Oost”, komt over Nieuw-Guinea het volgende voor:

De Papoea's zijn over het algemeen nog weinig met ons geld bekend en nemen liever een pakje tabak van Van Nelle in betaling dan een grof zilverstuk. Het is merkwaardig, dat vooral één merk van de firma Wed. Van Nelle te Rotterdam, verpakt in de bekende blauwe pakjes onder hen gangbaar is. Alle andere soorten vallen niet in hun smaak.

WEST-INDIË.

SURINAME.

In nummer 32, 34 en 35 van dit weekblad werd het een en ander medegedeeld over de lezing door den Lutherschen predikant Boers voor den Volksbond te Paramaribo gehouden en de beroering daarvoor in de kolonie verwekt. Waarschijnlijk heeft de stad de gewone kalmte herkrege en heeft men ds. Boers zijn stoutigheid weer vergeven.

Daar er evenwel in deze week geen nieuwsbladen uit Suriname zijn ontvangen, is dit slechts een vermoeden.

Onder het hoofd „Een gerucht makend vlugschrift” geeft de N. R. Ct. van 4 September een zeer interessanten brief van haar Surinaamschen correspondent, waarin enkele uitspraken van ds. Boers nader getoetst worden.

Een typisch tafereeltje worde daaraan ontleend: Onder meer had ds. Boers gezegd: „Men beleeft hier den ondergang van een volk. 't Heele neger- en creolenvolk gaat naar beneden. Er is hier een zuiging en een trekking naar omlaag. Een heele wereld wordt omlaag getrokken. Het is niet de ware tragiek. Want er is geen strijd. En ook geen angst voor den ondergang. Er is eigenlijk geen bewustheid. Men weet 't niet. Terwijl dat langzaam en zeker gebeurt, lacht 't volk en begrijpt er niets van.”

„Laat er een feest zijn. Vertoon iets op straat. En 't volk is vroolijk. Vergeet alle dingen.”

Hieromtrent merkt de brieveschrijver op: „Het beeld van een „zuiging”, een „trekking” naar omlaag, lijkt me schrikkelijk overdreven, maar dat het Surinaamsche volk van blijmoedigen, opgewekten, ja luidruchtigen aard is, lijd geen twijfel.

Zie bijv. welk een aantrekkingskracht op het volk uitgaat van een voorbijtrekkenden troep mili-

tairen met muziek voorop. In een oogwenk wordt de troep als omstuwd door meeloopend gepeupel, voor het meerendeel bestaande uit vrouwen, meiden jong en oud. Op den bekkenlag die aan de tamboers het sein geeft om den rollet te staken, volgt een spontaan en algemeen „ha, hoera”, — welkomstgroet aan de muziek die nu komen zal.

Nauwelijks galmen de tonen der muziek of de straks kalm voortschrijdende menigte is als geëlectriseerd en veranderd in een huppelende massa, een deinende menschenzee. Ge ziet, ge voelt dat deze lieden met heel hun wezen genieten, — van de trippelende teenen af tot het rechts en links wiegelend hoofd; het bovenlijf der vrouwen is daarbij eenigszins voorover gebogen en de armen op schouderhoogte zijwaarts opgeheven, terwijl het geheele lichaam een tollende, dansende beweging uitvoert. De in wijde ronding uitwaaiende rokken doen aan groote crinolines denken, als spotten zij met den modernen strompelrok.

Het geheel levert een eigenaardigen indruk van levendigheid. De meiden gillen het uit van plezier. De huismeid kan de verzoeking niet weerstaan om even haar werk te laten staan en naar de joelende menigte te kijken. Maar nauw is de huisdeur open, of het is of een onzichtbare hand haar voorttrekt, en eer ge erop verdacht zijt, huppelt ze een eind mee.

Als kenschets nog dit. De Surinamer, hoog en laag, behoeft geen dansschool te bezoeken. Het dansen op de maat wordt als het ware met de moeder-melk ingezogen, en het kind dat slechts enkele jaartjes loopt, ziet ge, op de maat der muziek, reeds vrij correcte walspassen trippelen.

Dit volk is dus zeer opgeruimd van aard; of liever zijne neerslachtigheid en beslommeringen worden gemakkelijk overheerscht door zang, feest of muziek. Deze eigenschap wordt trouwens ook bij andere volkeren waargenomen. Laat ik echter hieraan toevoegen, dat 't Surinaamsche volk tegenover vreemdelingen niet in excessen vervalt als bijv. het Janhagel van sommige Nederlandsche steden, dat er vermaak in vindt een ietwat bizar gekleeden vreemdeling met allerlei werptuig te bekogelen. Hier bepaalt het plebs zich tot onbescheiden, nieuwsgierig aangapen en naoogen. Me dunkt, ik hoor menig lezer iets meesmuilen als: „Tout comme chez nous.”

Nu moet de lezer vooral niet gaan denken, dat onze straatjeugd enkel uit engeltjes bestaat. Daar kan de Britsch-Indische immigrant, die door de stad moet en om de een of andere reden de aandacht trekt, u meer van vertellen. Soms kan zoo iemand tot berstens toe gesard worden. De „scheldnaam” van zoo'n koelie is, ge raadt 't nooit..... „zoogdier.” C'est le ton qui fait la musique!”

Tot zoover de correspondent. Volgt nu hieruit, dat ds. Boers niet juist gezien heeft?

De cijfers en beschouwingen in de lezing van den heer Rustwijk (zie het vorige nummer van dit Weekblad), kort vóór die van ds. Boers gehouden, bewijzen, dat er ook anderen zijn, die gelooven „den ondergang van een volk” te aanschouwen. Bedoelt ds. Boers evenwel niet — zooals de heer Rustwijk — de numerieke vermindering van de creolenbevolking, maar een moreelen en economischen achteruitgang, dan heeft hij ongetwijfeld verkeerdt waargenomen.

In dit verband zij hem dan ter lezing aanbevelen het juist verschenen geschrift „Ons Suriname”, bewerkt door H. Weiss, secretaris van het Zendingsgenootschap der Broedergemeente te Zeist. Handboek voor zendingstudie, uitgegeven door den Nederlandschen studentenzendingbond.

De nieuw benoemde gouverneur, baron Van Asbeck, gaat 29 September e.k. sloop naar Paramaribo, ter aanvaarding van zijn ambt.

Blijkens een oproeping van het Departement van Koloniën is er te vervullen in vasten dienst, dan wel tijdelijk voor den duur van ten minste vijf jaren, het ambt van gouvernements-secretaris der kolonie Suriname, op een bezoldiging van f 9000 per jaar.

Voor die betrekking komen in de eerste plaats in aanmerking zij, die den graad van doctor in de rechts- of in de staatswetenschap bezitten en administratieve ervaring hebben.

Nu de kolonie een gouverneur krijgt, die geen rechtsgeleerde is, is het te hopen, dat men, bij de benoeming van een gouvernements-secretaris, meer waarde zal hechten aan de rechtsgeleerde bekwaamheid dan aan de administratieve ervaring.

De nieuwe landvoogd treft het niet, dat hij, zal hebben te werken met een nieuwen secretaris, die zelf nog alles zal hebben te leeren. Wel heeft de Secretarie in Suriname een zeer bekwamen hoofd-

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

- HEEREN- en KINDERKLEEDING □
- UITRUSTINGEN □
- HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN

C. FORTMANN, SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-

Verzendingen onder garantie van gawe overkomst.

H. ZUMPOLLE - 's-Gravenhage

VEENESTRAAT 29 - Teleph. 4105.

KOFFERS, TASSCHEN, LEDERWAREN.

Grootste en meest gesorteerde Magazijnen
in NEDERLAND.

Vraagt GEÏLL. PRIJSCOURANT.

L E V E N S	EERSTE	O N G E V A L L E N
	ROTTERDAMSCH	
	ROTTERDAM,	
	Oudehavenkade No. 1, Plan C.	
	Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië: De Heeren VAN HEUSDEN en MEES, Kali-Besar, Batavia.	
Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.		
VERZEKERING.		

KANTOOR. Vlugge en - - - degelijke opleiding.

Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.

MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f 10.—
het geheel.
STENOGRAFIE, cursussen (f 10.—) en privaattlessen.
BOEKHOUDEN in cursussen f 2.50 per maand.
Ochtend-, middag- en avondlessen.

MEUBELFABRIEK.	BREDA.	BEHANGERIJ.
	BOSCHRIJKE OMGEVING.	
	WONINGINRICHTINGEN	
	in huur.	
Grote Markt 50. P. HEIJMAN.		

F. L. VAN BOMMEL,

VLAMINGSTRAAT 8-10 - DEN HAAG.

TELEFOON 5501.

DAMES- EN HEEREN MODE-ARTIKELEN HANDSCHOENEN

Speciale Afdeling Heerenhoeden en Petten

commies, maar voor dezen zou de taak wel eens te zwaar kunnen worden, wanneer hij tegelijkertijd een nieuwen gouverneur en een nieuwen secretaris in de leer moet nemen.

De verzoeking is hier groot om een woord te wijden aan den overwegenden invloed van de Secretarie, waardoor te groote centralisatie plaats heeft en te veel aandacht van den gouverneur gevorderd wordt voor zaken, die zeer goed aan de beslissing van de departementschefs konden worden overgelaten. Maar de behandeling van dit vraagstuk — dat ook in Oost-Indië velen heeft bezig gehouden — worde voor een andere gelegenheid bewaard. Het is niet onwaarschijnlijk dat baron Van Asbeek zelf tot de overtuiging komt, dat de kolonie wel zal varen bij mindere centralisatie.

* * *

In verband met hetgeen in het vorige nummer van dit weekblad over het drinkwater-vraagstuk in Suriname gezegd is, volge hier een aanhaling uit bovengenoemd geschrift van den heer H. Weiss:

.....Maar dit rijke land aan en in het water is niet slechts arm aan werkkrachten, maar ook aan drinkwater! De schrijver weet bij ondervinding, hoe zeldzaam en kostbaar een teug frisch water soms wezen kan! Wel zijn er in den grond een groot aantal gemetselde waterputten, maar in het lange, droge seizoen is het water daarin onbruikbaar. Men is dus genoodzaakt in den regentijd het water te verzamelen, hetzij in ijzeren tanks, hetzij in opzettelijk gemetselde regenbakken. In 1904 was er, lang voor het einde van den drogen tijd, op Bethesda geen druppel water te krijgen; tanks en regenbakken waren alle leeg en de aanvoer van water per boot kostte 10 cents per blik! (blz. 7.)

Heeft de heer Weiss ooit in het droge jaargetijde het district Coronie bezocht?

Daar zou het hem kunnen overkomen zijn dat hij, om een glas water vragende, het verzoek kreeg om een glas „kokosnootwater” voor lief te nemen, omdat men nog geen water uit het „watergat” had gehaald.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Het Maandblad de „Goeroe Desa” (= „De dorps-onderwijzer”). In de maand September van het vorig jaar is door de Jong-Javaansche Vereeniging Boedi Oetomo, onder leiding van het Hoofdbestuur, het Maandblad de „Goera Desa” uitgegeven. Daarin konden de lezers vinden een en ander met betrekking tot den landbouw, handel, tot het ambachtsonderwijs, voorts iets over vogels, visschen, vischvijvers, opvoeding van kinderen, verhouding van kinderen tot ouders enz. enz., kortom, veel waarvan de kennisneming tot nut kan strekken aan iedereen en in het bijzonder aan den kleinen man van Java.

De Redactiecommissie klaagt er over, dat de belangstelling, in het bijzonder in de residentie Banjoemas, nog niet groot is geweest, wat verwondering baart, daar het nuttige blad toch in het Javaansch wordt uitgegeven en slechts f 0.80 per jaargang kost.

De Redactie doet nu dan ook een beroep op de welwillende belangstelling van allen, ook in Nederland, die 't wel meenen met den Javaan.

De oprichting van een Inlandsche school IIde klas te Pakantan (residentie Tapanoeli, gouvernement Westkust van Sumatra).

Bij gouvernementsbesluit van 8 Maart 1905, No. 6, werd bepaald, dat, onder meer, een gouvernements Inlandsche school IIde klas te Pakantan zou worden opgericht. Deze Regeeringsbeschikking werd door allen, die belang stelden in het Inlandsche Onderwijs en dus ook door de bevolking van Pakantan met vreugde begroet, want, wanneer de jeugd plaatselijk onderwijs kan genieten, dan betekent dit het belangrijkste voordeel voor de ouders

- 1e. dat de kinderen voor het naar school gaan geen groote afstanden hebben af te leggen en
- 2e. dat de uitgaven voor het onderwijs billijker zijn.

Tot heden is echter van de oprichting dier school nog niets gekomen, hetgeen een groote teleurstelling voor de bevolking van Pakantan is geweest.

Terwijl de andere in de Regeeringsbeschikking genoemde scholen, zooals te Si Aloe (Tapanoeli) enz. reeds lang geleden werden opgericht, wacht Pakantan nog maar steeds op haar gouvernementsonderwijsinstelling, zonder dat de juiste redenen van die vertraging kunnen worden vermoed.

Toch schijnt het, dat de Regeering wil volharden in hare houding ten deze, aangezien bij besluit van den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid van 2 Februari 1911 no. 1975 wederom eenige plaatsen zijn aangewezen, waar inlandsche scholen IIde klas zullen worden opgericht en Pakantan, daarin niet is genoemd.

De belanghebbende bevolking vindt zulks onbillijk, want, zegt zij, terwijl plaatsen als Goenoeng Toea (Padang Lawas) en Si Galangan, waar wel inlandsche scholen zijn, op minder handelsbeweging kunnen wijzen dan Pakantan en deze vestiging aan de Regeering, in den vorm van koffielevering, veel meer geldelijk voordeel aanbrengt dan genoemde plaatsen, daár is het onredelijk, dat de Regeering dezen meer belangstelling toont dan aan Pakantan. Ook meent zij, dat niet uit het oog mag worden verloren, dat Pakantan veel meer personeel aan den Staatsdienst heeft geleverd, als inlandsche veeartsen, mantri's, vaccinators, onderwijzers, djaksa's, enz., dan Goenoeng Toea en Si Galangan.

De mogelijkheid bestaat natuurlijk, dat er personen van meening zijn, dat te Pakantan op geen voldoende aantal leerlingen kan worden gerekend, doch hun zij hier dan medegedeeld, dat een 200-tal leerlingen gemakkelijk bijeen te brengen zijn, voorts dat het klimaat koel en gunstig is en dat de Pakantanse jeugd in ijver om onderwijs te ontvangen voor geen enkele andere jongelingschap onderdoet.

Misschien is de oorzaak der vertraging ook wel te zoeken in het feit, dat er een zendingschool te Pakantan bestaat, die op voldoende wijze in het onderwijs der jeugd voorziet en waar de Mohamedaansche kinderen ook worden toegelaten, doch een ieder weet dat op zulk een school het godsdienstig onderwijs op den voorgrond treedt en dat het gezang der Christen-kinderen den Mohamedaanschen kindereh nu juist niet zoo heel aangenaam in de ooren klinkt. Daarbij komt nog, dat na afloop der lessen op zulk een school de jongelieden niet zoo gemakkelijk eene plaatsing in de groote maatschappij kunnen veroveren als met de bewijzen van een gouvernementsonderwijsinstelling. De aanwezigheid van de zendingschool zal evenwel vermoedelijk geen oorzaak van de regeeringsvertraging zijn, in aanmerking genomen de omstandigheid dat te Goenoeng Toea en te Si Galangan, naast gouvernementscholen ook nog particuliere scholen van regeeringswege worden gesubsidiëerd.

Alles te zamen genomen bestaat er geen enkele reden voor de regeering om Pakantan te behandelen als een stiefkind en aan die plaats een gouvernementschool te onthouden, aldus meent de schrijver van het artikel in de *Pewarta Deli* van 15 Juni j.l. no. 46, die tevens hoopt, dat bovenstaande beschouwingen niet aan de aandacht van de bevoegde autoriteiten zullen ontsnappen en dat de regeering er aanleiding in zal mogen vinden om hare beschikking van 8 Maart 1905 no. 6 te handhaven.

Dr. Radjiman. Zooals den lezers bekend is, o.a. van de hier onlangs uit De Avondpost overgenomen levensbeschrijving van Dr. Radjiman, werd deze benoemd tot geneesheer in den kraton van Z.-H. den Soesoehoenan van Soerakarta. Den 31n Mei is hij daar aangekomen, opgewacht door tal van vrienden en bekenden.

De Javaansche club Abiprojo onthaalde hem onder hartelijk feestbetoon, terwijl het in de bedoeling schijnt te liggen hem in aanmerking te brengen als bestuurslid van de Jong-Javaansche vereeniging Boedi-Oetomo.

Dutch Justice in Java. Onlangs is bij de firma Tjioeng-Koen-Boen & Co. gedrukt een door den gewezen en thans in het buitenland vertoevende controleur bij het B.B. op Java J. R. Bazoux Kühn in de Engelsche taal geschreven opstel, dat volgens de *Perniagan* van 5 Augustus j.l. no. 63 niet in den handel komt, doch wel is opgenomen in de *Java Times*, waardoor de inhoud ter kennis van het groote publiek is gebracht.

De brochure is getiteld „Dutch Justice in Java”, met het onderschrift „Are the Dutch worthy of this beautiful Island? Startling revelations.”

De Redacteur van de *Java Times* noemt 't een geschrift, dat de zwaarste beschuldiging tegen eene natie bevat, welke hem ooit onder de oogen is gekomen, ten doel hebbend de gerechtvaardigde verontwaardiging op te wekken van alle Engelsch sprekkenden ter zake van gepleegde wreedheden, welke, in den naam der Justitie, op Java worden gepleegd.

De schrijver van het opstel verklaart daarin herhaaldelijk met scherp drang een beroep op het schaamtegevoel van den Nederlandschen Wetgever te hebben gedaan, doch zonder enig succes. Noch in Nederland, noch in Ned.-Indië schijnt een publieke meening te bestaan. Hij werd dientengevolge wel gedwongen zich, met hulp van de Engelsche taal, tot het Engelsche volk te wenden. Dit zijn optreden moet dus als een daad der wanhoop worden beschouwd.

Tegen wien de schrijver het nu heeft, is in de brochure niet recht duidelijk, doch men zou er wel uit kunnen opmaken, dat die beschuldiging ook regardeert de actie van een familiehoofd, door

*) Zie ook *Het Vaderland* van 9 September 1911, no. 216.

P. ABRAHAMSON,
HOFJUWELIER,
VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.
— DEN HAAG. —
INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN,
DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. W. CORSMIT BROSSOIS & CO.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

-- om direct te betrekken. --

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER.

NIUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

EET GEEN KLEF BROOD.

De Luxe-Bakkerij

SUMMUM LEVERT

SMAKELIJK DOORBAKKEN en bovendien VERPAKT zonder prijsverhoging.

Telef. 1035. Prinsegr. 126—126a. 's-GRAVENHAGE.

Heineken's
Glazenwasscherij

STOOM JALOEZIEËN- en
ROLLUIKENFABRIEK. --

**Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN**
in meer dan 500 dessins. □ □ □

„Klenus” Stofzuig-
machine.

--: HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS. --:

□ 's-GRAVENHAGE. □

--: KETTINGSTRAAT No. 6. --:

TELEFOON 2478.

Huivesting van Indische Kinderen.

Twee dames van goeden huize te 's-Gravenhage wenschen Indische kinderen, die hun opvoeding in Holland moeten ontvangen, bij zich aan huis te nemen. Van een aangenaam en vroolijk verkeer kan men verzekerd zijn. De beste referentiën van bekende families staan hen ten dienste.

Franco brieven onder letter X aan het BUREAU van dit Blad.

wiens toedoen een reeks van rampen over het gehele familiegeslacht zouden zijn gebracht. Overigens bevat zij een verzameling van plaats gehad hebbende onregelmatigheden, o.a. één van onwettige aandoening, één van machtoverschrijding enz.

Ook is de schrijver ontstemd over de ten opzichte van zijn persoon begane rechterlijke dwaling door hem in hechtenis te stellen, terwijl hij na 8 maanden tijds van de hem ten laste gelegde verduistering werd vrijgesproken.

Is de schrijver van de brochure wel op den goeden weg, vraagt de redactie van de **Perniagaan**? Zij meent daarop een ontkennend antwoord te moeten geven.

Ongerept is zijn naam als bestuursambtenaar in Ned.-Indië niet. De moeilijkheden, welke hij, tengevolge van incorrecte onderhandelingen, ondervond, heeft hij dus voor een groot deel aan zichzelf te wijten. Met het voorbrengen zijner grieven bij den rechter is hij niet gelukkig geweest.

Onder dergelijke omstandigheden had de schrijver zich wel eens tweemaal mogen bedenken, alvorens hij tot zijne ingrijpende handeling besloot en het buitenland kennis liet nemen van de vuile wasch, die men gewoonlijk toch in eigen kring behandelt.

In elk geval ware het beter geweest, wanneer hij getracht had zich te beroepen op de publieke opinie in Nederland en Ned.-Indië.

Wel is waar ontkent hij, dat die bestaat, maar hij kan zich in die meening vergissen, waar men toch ook nog wel een enkele maal waarneemt, dat de openbare meening bereid is een lans te breken voor hen, van wie duidelijk is aangeboond, dat hun onrecht is aangedaan en tevens beschikt wordt over den steun van een invloedrijk persoon, die zijne schouders onder zulk eene zaak plaatst.

Nu dit niet is geschied, laat het zich aanzien, dat de schrijver weinig voldoening van zijn publicatie zal hebben, meent bovengenoemd blad.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Wijziging in eenige Chineesche huwelijksgebruiken in Ned.-Indië. Sinar-Lasem vindt, blijkens zijn artikel, voorkomende in de **Tengah-Djawa** van 13 Juni j.l. no. 129, het tijdstip aangebroken de Chineesche huwelijksgebruiken in Ned.-Indië meer in modernen en practischen zin te veranderen, daarbij tevens de wijzigingen aangevende, welke, naar zijne meening voorschijns in aanmerking zouden kunnen komen.

De schrijver begint in zijn opstel te herinneren aan het feit, dat in de familiehuishouding, zoodra er van eene huwelijksplechtigheid sprake is, reeds drie maanden te voren alles in rep en roer is om de noodige voorzieningen te nemen en aan te schaffen al hetgeen voor den aanstaanden schoonzoen en de aanstaande schoondochter noodig wordt geacht. En of men nu al arm of rijk is, iedereen weet dat allen er op staan zulk een plechtigheid met de meest mogelijke praal en drukte wordt gevierd.

De schrijver vraagt wat het nut nu eigenlijk is van al die praal en drukte en of het niet veel beter voor de rijkere ware, wanneer gelden, waarover beschikt wordt, werden besteed in het belang van het jonge paar zelve, bijv. in den vorm van verstrekking van bedrijfskapitaal, ten behoeve eener handelszaak, hetgeen de jongelieden zeker op prijs zouden stellen.

Voor de armen onder de Chineezers is die praal en drukte zelfs schadelijk, waar het van algemeene bekendheid is, dat het geld voor de feestelijkheid moet worden opgenomen bij geldschietters of bij familieleden en bekenden, hetzij tegen betaling van zekere rente, hetzij tegen onderpand van woning of goed, zoodat het feest dan zelfs niet eens in vrije woning kan worden gevierd.

Het navolgen van de rijken door de armen is onder dit licht gezien dan ook ongetwijfeld een ongemotiveerde bluf.

Voor beide categoriën blijft het evenwel van belang om bij eene huwelijksplechtigheid de zoo noodige maat te houden en om nu daaraan tegemoet te komen, geeft de schrijver den Chineezers in Ned.-Indië in overweging voorloopig de navolgende wijzigingen in te voeren:

a. De kleding. Waar het Chineesch costume van den Chineeschen bruidegom nu juist niet gemakkelijk te dragen is, zou men beter doen het baadje (Thobanuw) te vervangen door een gemakkelijker soort (Itkowan) of, nog beter, door een Westersch costume. Dit laatste heeft op het eerste voor, dat men het ook op andere feestdagen als het nieuwjaar, enz., gebruiken kan. In elk geval verdient eigen kleding de voorkeur boven een geleende of gehuurde plunje, zooals thans meestal geschiedt. Het toilet van de Chineesche bruid bestaat gewoonlijk uit een baadje (wakoe), vele versierselen van goud en zilver en de noodige diamanten.

Dit alles wordt in den regel gehoord bij menschen, die de plunje bezitten en van de uitlening

een broodwinning maken. Deze plunje is dikwijls meer dan tien jaar oud, door honderden bruiden gedragen, vervolgens duur, lastig in het gebruik en volgens velen niet eens mooi. In den sterk aangebonden kondeh wiegelwaggelen tal van gemakkelijk beweegbare haarspelden van verguld en verzilverd metaal, hetgeen aan de draagster tijdens het feest dikwijls een ondragelijke hoofdpijn bezorgt, terwijl de geheele lichaamsversiering een eerbiedwaardig gewicht vormt, waardoor de beweging van de bruid zeer moeilijk en onaangenaam wordt gemaakt.

Hygiënisch is de dracht evenmin, want door het vele gebruik dat er van gemaakt is, loopt men allicht gevaar besmet te worden met een of andere besmettelijke ziekte. Bovendien bestaat de mogelijkheid, dat men bij het wegraken of verdwijnen van de sieraden ook nog geldelijke schade ondervindt.

Met het oog op al deze omstandigheden verdient het dragen door de bruid van een baadje (soki) met een kain (soort rok) dan ook ten zeerste aanbeveling. Dit toilet is goedkoop, gemakkelijk te dragen, bezorgt geen last en is tevens bruikbaar op andere feesten.

b. Het slaan van de gamelan. — Dit gebruik dadelijk af te schaffen zal voorloopig nog moeilijk gaan, waar de meeste Chineezers daaraan nog al zijn gehecht. Doch men zou het kunnen beperken bijv. tot één dag en één nacht, in welke periode bruid en bruidegom elkander ontmoeten (tjinpang). Bij het brengen van de sirih (betelnoot, enz.) is geen gamelan noodig, evenmin als bij het brengen der geschenken die zeer goed in een rijtuig kunnen worden overgevoerd.

c. De ontmoeting van bruid en bruidegom en de feestmaaltijd.

De gewoonten bij de ontmoeting kunnen eveneens worden beperkt, terwijl men bij den feestmaaltijd wel zal doen de onhygiënische stokjes te vervangen door lepel, vork en mes. Zulks is in het begin wel lastig, maar het is in elk geval zindelijk. De eetkommen moet men niet meer overvullen met spijzen, doch liever vervangen door borden.

De feestmaaltijd is geen eigenlijk Chineesch gebruik, doch overgenomen van de Javanen. Strikt noodig is die feestmaaltijd voor de Chineezers in N.-Indië dus niet; bovendien heeft die maaltijd dit praktisch bezwaar dat er zoovele ongenoodigde gasten en minder gewenschte elementen verschijnen, waardoor de rust en orde dikwijls op het feest op onaangename wijze worden verstoord.

d. Het tandenvijlen en het sirihkauwen der bruid. — De afschaffing daarvan is reeds herhaaldelijk in de nieuwsbladen bepleit.

Het is een van de Javanen overgenomen gebruik dat pijnlijk, van geen nut en leelijk is, zoodat er voor de Chineezers geen enkele aanleiding bestaat om het gebruik te handhaven.

e. Het bruidsbedmateriaal. — Zoowel de klamboe (gordijn) als de matras en de hoofden rolkussens kunnen van veel eenvoudiger materiaal worden vervaardigd.

De zijden klamboe kan zeer goed plaats maken voor een dito van goedkoopere witte stof hetgeen bovendien de zindelijkheid bevordert, terwijl de kussens niet op zulk een kostbare wijze geborduurd behoeven te zijn.

f. De aanwezigheid van danseressen. — In het belang van de deftigheid of waardigheid van het Chineesche feest is dit Javaansch gebruik, in aanmerking genomen het gehalte der danseressen, nu juist niet.

Een groot gemis zal de afschaffing daarvan voor velen niet zijn.

g. Het afsteken van vuurwerk. — Deze gewoonte mag men als kostbaar en onnoodig beschouwen met het oog op het rumoer dat met de zoogenaamde mortions wordt gemaakt. Zoo merkt bovengenoemd blad op.

Van Vreemde Koloniën.

Wij hebben de zaken in Perzië gedurende meerdere weken onvermeld gelaten; vooreerst omdat zij voor deze rubriek alleen middellijk van beteekenis zijn, vervolgens omdat zij een roulette in vollen draai geleken, waarbij zwart en rood niet te onderscheiden waren en geen kans bestond te raden, hoe het balletje zou inspelen. Zonder dat al uitgemaakt is, wie de winnende partij zal zijn, is nu althans door de regeeringstroepen één voordeel behaald, waarvan de waarheid niet weersproken is, al wordt de belangrijkheid er van dadelijk weer aan juiste waardeering onttrokken door tegenstrijdige berichten over het verdere „faites votre jeu.”

Een telegram uit Teheran van 5 dezer meldde een overwinning van de regeeringstroepen op den bevelhebber van den teruggekeerden ex-Sjah, generaal Arshad-ed-Dowleh. Deze had een sterke stelling bezet boven Iman Zadejaffoer, maar hij werd daar

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

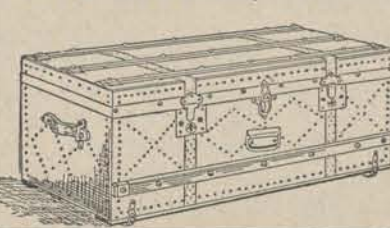
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres **Noordeinde 42b**, boven maison Krul.

W. POPPINK, :-: :-: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat 141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN STEMMEN

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. — DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELN
voorwerpen om te Snijden, Branden,
Beschilderen, enz.

Opggericht 1887.

DE BAS & Co., Bankiers

NOORDEINDE 64c :: 's-GRAVENHAGE

belasten zich met alle **BANKZAKEN.**

— **SAFE-INRICHTING.** —

Martin Schiff
Hoogstraat 36.

REGEN-

Mantels

en -Jassen

in

Gummi- en

Waterproofstoffen.

Garantie voor Waterdicht.

verrast en overvallen, vluchtte na een strijd, die aan velen 't leven kostte, en moest zich ten slotte met 250 man gevangen geven. Arshad zelf was licht gewond. Het succes der regeeringstroepen wordt voor een groot deel toegeschreven aan de wijze, waarop de Duitsche bevelhebber der Perzische artillerie-afdeling, kolonel Haase, gebruik wist te maken van de mitrailleurs.

Serdar Arshad kwam zonder uitstei voor een krijgsraad van Bakhtiari-chefs en den bevelhebber Yeprem Khan. Volgens den Times-correspondent sprak hij met groote oprechtheid over de plannen van Mohammed Ali, van weerszijden werd in het korte proces volmaakte hoffelijkheid in acht genomen, — maar de uitspraak was toch de dood door den kogel.

Den 6en werd 't vonnis in den vroegen morgen voltrokken. De veroordeelde moet blijk van grooten stervensmoed gegeven hebben. Vóórdat het commando: „vuur” uitgesproken werd, riep hij: „leve mijn vaderland!” Het eerste salvo wondde hem slechts, hij viel, hief zich weer op de knieën en riep met een flinke stem: „lang leve de Sjah Mohammed Ali!” Een tweede salvo legde hem voor goed neer.

Is het verhaal van een zoo kordaat einde in staat een bewondering op te wekken, die den indruk van de nederlaag kan verminderen, dadelijk is ook het gerucht verspreid, dat de ex-sjah — of zijn bevelhebbers — zich niet laten ontmoedigen, zijn troepen zouden zonder uitstel van vier zijden tegen Perzië's hoofdstad, Teheran, aanrukken. De roulette is weer, is nog in vollen draai; rood en zwart dwarrelen weer duizelend dooreen!

.

Volgens de officieele gegevens over de scheepsbeweging door het Suezkanaal in 1910 heeft de handel, langs dien weg, naar Indië, de Verre Oost en Australië zich weer zeer uitgebreid. Vergeleken bij 1909 was de totaal tonnenmaat 1174371 meer. Van de 4533 schepen voeren 2778 onder Britsche vlag. De toename kwam ook voor het groote meerendeel ten voordeele van Engeland. Daarna ging Duitschland het best vooruit.

De directie wijst op de mededinging, die ontstaan zal door de opening van 't Panamakanaal, zij zal haar voorwaarden moeten herzien. Bovendien zal de uitdieping van het kanaal spoedig ter hand worden genomen.

BRITSCHE KOLONIËN.

Door den Gouverneur-Generaal in Rade van Br.-Indië zijn beschikkingen uitgevaardigd, in verband met de viering van de Imperial Durbar, bij het bezoek van den Koning en de Koningin aan Delhi, op 12 December a.s.

Dezelfde proclamatie, welke dien dag te Delhi gelezen zal worden, zal tijdig ter kennis van alle lokale autoriteiten, in alle steden en dorpen worden gebracht, om daar in 't openbaar te worden voorgelezen, naar de omstandigheden in 't Engelsch en in de taal der streek, of alleen in deze laatste. Bij den voorlezer zal een portret van den Koning moeten zijn opgesteld.

Alle openbare gebouwen, bestuurs-, post-, schoolinrichtingen moeten, voor zoover de middelen 't veroorloven, geillumineerd worden. Particulieren worden uitgenoodigd zich hierbij aan te sluiten voor hun woningen, winkels, enz.

De G.-G. vertrouwt, dat de dag ook overigens tot een feestviering zal worden gemaakt, niet alleen door hem tot een vrijen dag voor ambtenaren, beampten, werklieden, schoolkinderen te maken, maar ook door de armen bijzonder te gedenken, door sportuitvoeringen, vuurwerk en wat verder bij kan dragen om het doel te bereiken, dat is: jong en oud rijk en arm, door geheel het land, te laten meegevoelen de groote beteekenis van het eerste bezoek van een Koning-Keizer en zijn echtgenoot aan zijn Indisch keizerrijk om er zijn troonsbestijging aan zijn onderdanen te komen mededeelen.

.

De nieuwe gouverneur der Straits Settlements, sir Arthur Young, zou den 2en Sept. j.l. te Singapore aankomen.

.

In verband met de verklaring, door W. Stead aan den Australischen vertegenwoordiger ter Imperial Conference Fisher in den mond gelegd, en ook door ons besproken, volgens welke Australië, in geval Gr.-Brittanië in een oorlog gewikkeld zou worden, niet onvoorwaardelijk het moederland zou bijspringen, zijn de in de zitting van 6 September van het House of Representatives van het gemeenebest te Melbourne afgelegde verklaringen van meer dan gewone beteekenis. De voormalige eerste minister Deakin noemde de onderstelling onaanneembaar, dat de Dominions in oorlogstijd zich afgezonderd zouden houden, en zeide,

dat, indien een vijand het moederland mocht uitdagen, Australië zonder verwijl zou handelen.

Minister Fisher antwoordde, dat zij, die aan zijn zijde staan, geen vrees koesteren, voor een losmaken van Australië van het Br. rijk en voegde daaraan toe: „Wij schatten onze traditiën te hoog om te kunnen gedogen, dat het moederland zou worden aangevallen zonder het te verdedigen.” Dit werd met cheers begroet.

DUITSCH ZUID-WEST-AFRIKA—FRANSCH MIDDEN-AFRIKA.

De rechter in Z.-W.-Afrika staat herhaaldelijk voor de vraag: wie is een Eingeboorener? De wet geeft 't antwoord niet, en de tot nu toe gegeven rechterl. uitspraken bieden ook geen houvast. Dat inboorling is de zwarte in de kolonie geboren, daarover bestaat natuurlijk geen twijfel, maar de vraag betreft de kleurlingen en de bastards.

De blanken zijn geneigd hen, die uiterlijk nog weinig donker bloed verraden en zich naar de levenswijze der Europ. voegen, tot de blanken te rekenen. Beide deze onderscheidingen geven echter geen grens, die scherp genoeg is voor den rechter. De rechter heeft dit standpunt ook wel eens ingenomen. Maar bij een andere uitspraak bracht hij ieder, die niet volbloed Europ. is, onder de rechtspraak der inboorlingen. In de D. Kol. Zeit. van 2 Sept. zet A. Passarge de bestaande verarring uiteen, om op een wettelijke voorziening aan te dringen.

Opvallend is, dat in de nieuwe rechtsregeling voor Fransch-Midden-Afrika een aanduiding gegeven is, die, naar 't ons voorkomt, ook geen goede oplossing geeft; zij omschrijft best bepaalde gevallen, maar laat voor kleurlingen de vraag open, of zij „Franschen” zijn in den zin dezer wet, of wel inboorlingen. De regeling zegt: Telkens als Franschen, vreemdelingen van een erkende nationaliteit of van een, die diplomatieke relatien met Frankrijk heeft, of inboorlingen van een kolonie, aan wier bevolking dezelfde rechten als aan 't moederland gegeven zijn, in een geding betrokken zijn, zal de Fr. rechtspraak worden toegepast. Ieder, die niet valt onder een dezer bepalingen, komt voor de inlandsche rechtspraak.

BELGISCH KONGO.

Nadat gerapporteerd was, dat de belasting in natura (meest rubber) opgelegd in het Aruwini-district aanleiding gaf tot misbruiken bij de inning ten koste der bevolking, werd eerst voor de laatste helft van 1911 vrijdom van deze belasting gegeven, in afwachting van de belasting welke na 1 Juli 1912 keuze laat tusschen voldoening in geld of in natura. Hierbij worden de mannen getaxeerd op een betaling tusschen 12 en 5 fr. p. j., voor één vrouw behoef niets opgebracht te worden, maar voor elke vrouw meer is de belasting 2 fr. p. j., tot een maximum van 60 fr. Dit wordt beschouwd als een der middelen om de veelwijverij tegen te gaan.

INGEZONDEN.

Insulinde en de luchtvaart.

Ofschoon de zich meer en meer ontwikkelde luchtvaart nog vele te betreuren slachtoffers eischt, zal zij wellicht oorzaak worden, van: „Vrede op aarde”. De gevaren, die de oorlogsluchtschepen voor alle landversterkingen en zeeoorlogsschepen medebrengt, zijn zó groot, dat de millioenen guldens, aan die weldra verouderde, verdedigings- en aanvalsvoorwerpen besteed, kunnen worden bespaard. Ook in Insulinde zijn reeds met succes verbazende luchtvaartsoorten ondernomen. De met humor bedeelde Inlander heeft aan die machines reeds den eigenaardigen naam gegeven van: Caratta Kalong (grootte vleermuis rijtuigen).

Met eenige oorlogs-luchtschepen op Java, is de Nederlandsche macht over Insulinde meer bevestigd dan ooit.

Ook in Europa en andere werelddeelen zal de luchtvaart den landoorlog onmogelijk maken. Forten en liniën kunnen te gelde gemaakt worden. Of de Regeeringen zoo dwaas zullen zijn om dan lucht-oorlogen te voeren, zal te bezien staan. Hoe verschrikkelijk ze ook zouden wezen, het aantal te sneuvelen en te verminken jongelieden, zou slechts eenige honderden kunnen bedragen, terwijl bij 'n landkrijg thans het aantal slachtoffers in de tienduizenden zoude stijgen. Het is te hopen, dat zulk een krijg nooit meer zal voorkomen en dat de Staten zich zullen verbinden tot Vrede!

Men schrijft over vuurmonden, die de luchtschepen zouden beschieten, maar mij dunkt, dat dit een canard is. De afgeschoten projectielen of de stukken daarvan moeten toch op de aarde terugvallen en kunnen veel onheil berokkenen.

K. H. O. VAN BENNEKOM.
Zeist, 6 Sept. 1911.

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 : VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELLEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

LEIDEN.

LIEFDERIJK TEHUIS aangeboden in besch. fam. voor 1 of 2 kinderen. Uitstekende scholen, toezicht en hulp op huiswerk, groot Huis met badkamer en tuin in het centrum der stad.

Brieven onder letter O aan VAN ZWICHT'S Algem. Advert.-Bureau, LEIDEN.

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Firma OFFERHAUS & DE WAARD

(APOTH. ASS. N.W.)

Magazijn van Verband- en Ziekenverplegings-Artikelen.
BINNEN- en BUITENLANDSCHE GENEESMIDDELEN enz.

Depôt van SUEZTHEE.

Geneeskragtige Wateren & Eau de Colognes.

COPERNICUSPLEIN 16 hoek VALKENBOSCHLAAN DEN HAAG.
Telefoon 4353.

Variété „FLORA” - Wagenstraat.

ZATERDAG 16 September

Nieuw Prachtprogramma.

ZONDAG van 2—4 uur

MATINÉE.

A. J. VELLEKOOP,

— ENGLISH TAILOR. —

Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.

REGENTESSELAAN 74,

— 's-GRAVENHAGE. —

Bezoekt BOEATAN.

. Verschenen:

NON TALI AUXILIO!

of wijlen Prof. Dr. G. A. WILKEN, zoomede Mr. F. D. E. VAN OSSENBRUGGEN en beider arbeid op vergelijkend Rechtswetenschappelijk gebied,

door Mr. G. D. WILLINCK.

PRIJS: f 0.60. Boekhandel NIJKAMP, Zutphen.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Een nieuw werk over Oost-Indische cultures.

Ruim 25 jaren geleden verscheen de tweede druk van Dr. K. W. van Gorkom's werk: De Oost-Indische cultures, in betrekking tot handel en nijverheid, en mag men dus aannemen, dat dit standaardwerk in vele opzichten tamelijk verouderd is. De bekende firma J. H. de Bussy te Amsterdam heeft dit ingezien en gaat nu een nieuw werk uitgeven, waaraan weliswaar de naam van dr. Van Gorkom, die eenige jaren geleden overleden is, verbonden blijft, doch in welk werk dr. V. G. overigens zijn pennevrucht kwalijk zou kunnen herkennen.

De redactie van het geheel is nl. opgedragen aan den heer H. C. Prinsen Geerligts, terwijl de verschillende cultures door ter zake bevoegden beschreven zullen worden. De eerste, in kwarto formaat verschenen, aflevering, waarin de heer J. J. Paerels de Rijst behandelt, getuigt van een flinken opzet. Het gansche werk zal in 30 afleveringen, vormende 3 deelen, compleet zijn.

Neerlands-Indië.

Afl. 12 van „Neerland's Indië, land en volk, geschiedenis, bestuur, enz.“ is verschenen. Ze bevat het slot van Prof. Heeres' geschiedkundige studie tot aan het aftreden van Raffles als luitenant-gouverneur van Java en Onderhoorigheden. Ook deze afl., waarmede deel I van het geheele werk compleet is, is fraai geïllustreerd.

De z.g.n. „Groote Oost“ en zijdeteelt in de Lampongs.

Als mededeeling van het Encyclopaedisch Bureau (opgenomen in No. 19 der Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel) is het vervolg verschenen der Korte aantekeningen omtrent den handel in de z.g. „Groote Oost“. Behalve over Ambon, bevat deze mededeeling belangrijke gegevens over plaatsen op Ceram, Boeroe en Nieuw-Guinea.

Betreffende Amahai, gelegen aan de zuidkust van Ceram, een plaats, waarvan men nog al verwachtingen koestert, wordt het navolgende vermeld:

Kort na de aardbeving, die in 1893 Ambon teisterde, werd Amahai bezocht door een hevige zeebeving met vloedgolf, welke de plaats grootendeels verwoestten en vele inwoners doodden.

Amahai ligt aan een zeer mooie baai, die een goed beschutte ankerplaats biedt. Aan de andere zijde van de baai is thans de eerste buitenlandsche onderneming gevestigd door den heer Clarke, een Australiër, een der chefs van de Celebes Trading Cy. Deze Clarke legt zich toe op de klappercultuur.

Voor zijne onderneming heeft hij een aantal koolies te Makassar laten aanwerven. Deze proef van immigratie van werkkrachten is slecht gelukt, aangezien die werklieden zich niet thuis gevoelden in de omgeving en gebruik maakten van een kleine omissie in het contract, om dit als ontbonden te beschouwen. Zij hebben daarop het werk gestaakt en moesten weer naar Makassar teruggevoerd worden. De heer Clarke tracht thans, zoo goed en zoo kwaad als het gaat, met Cerammers en Amboneezen te werken.

Hetzelfde Nr. der Korte berichten bevat nog het vervolg der beschouwingen over de zijdeteelt in Ned.-Indië; thans wordt behandeld de teelt in de onderafdeelingen Sepoetih en Sekamong der afdeling Sepoetih Toelang Bawang (res. Lampongsche districten).

In nagenoeg alle kampongs van Sepoetih en van Sekamong (te weten het gedeelte der bevolking, dat van zuiver Lampongsche afkomst is), worden zijderupsen geteeld en zijde gesponnen, welke uitsluitend gebruikt wordt voor het weven der inheemsche kleeding als sarongs, slendangs, hoofdoeken en ook statiedekens.

Met de teelt zelf houden zich uitsluitend vrouwen bezig. Aan het artikel ontleenen we, dat die teelt volgenderwijs geschiedt:

De eitjes van den vlinder worden op een matje uitgespreid. Na 8 à 9 dagen komen de jonge rupsen uit de eitjes, welke dan gevoed worden met een soort moerbezienblad (hier „daoen kertan“ genaamd).

Dit blad wordt in de eerste dagen fijn gesneden; zijn de rupsen groeter, dan krijgen zij de gave bladeren tot voedsel.

De rupsen moeten voor de reinheid om de paar dagen van plaats verwisselen. Zijn de rupsen voldoende volwassen, d. i. geheel en al geel van kleur geworden, dan worden zij op een grootere mat geplaatst, welke mat gelegd op een vierkant vlechtwerk van bamboe, opgehangen wordt.

Boven deze matten worden takken met bladeren van den Nodoeroehh of Soengkai boom gehangen.

Aan deze bladeren hechten zich de zijderupsen, waarna zij zich verder inspinnen. Na 4 à 5 da-

gen worden de cocons er afgenomen en met zijderups en al in kokend water gelegd, dat echter van het vuur afgenomen is. Daarna heeft het winnen van de zijde plaats. Met behulp van een bamboelatje wordt de zijde van eenige cocons (naar gelang van de dikte, welke men aan den draad wil geven) losgemaakt en verder met de hand afgetrokken, totdat de rups te voorschijn komt.

Deze natte draden worden op matten gelegd en in de zon gedroogd, daarna worden de draden vaster in elkaar gedraaid. De aanhechting van de kortere draden tot een lange heeft plaats, terwijl zij nog nat zijn.

Zoo noodig worden de draden vervolgens gekleurd.

De a.s. Koloniale Landbouwtentoonstelling te Deventer.

In het vorig overzicht deelden we een en ander mede betreffende de koloniale landbouwtentoonstelling, welke in de maand Juli te Deventer zal worden gehouden. Thans nog enkele bijzonderheden.

De tentoonstelling zal de volgende klassen (alle verdeeld in een aantal groepen) omvatten:

I. Landbouwproducten: stoffen en voorwerpen, hieruit bereid en vervaardigd. II. Tuin-, ooft- en boschbouw, vruchten, boschproducten. III. Bevloeiing en bemesting. IV. Plantenziekten. V. Nuttige en schadelijke dieren voor den landbouw. VI. Veefokkerij en paardenteelt, fokkerij van andere dieren. VII. Werktuigen en gereedschappen. VIII. Gebouwen in gebruik bij het uitoefenen van het landbouwbedrijf en van de theetselt. IX. Hygiëne, voeding en kleeding. X. Gebruiken met den landbouw in verband staande, ethnografica. XI. Nijverheid in verband staande met den landbouw en de veeteelt. XII. Beschrijving (Literatuur). XIII. Onderwijs en onderzoek. XIV. Instellingen.

Uit deze indeeling blijkt voldoende het doel der tentoonstelling, welke tevens dienstbaar gemaakt zal worden aan de vorming van een museum ten behoeve van het onderwijs aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool, die te Deventer zal worden gevestigd.

Van verschillende zijden, met naam door de Regeering van Ned.-Indië, zijn reeds inzendingen toegezeggd, welke na afloop aan het „Koloniaal Museum“ zullen worden afgestaan.

Bekroningen zullen niet worden gegeven, doch zal aan elken inzender een diploma worden uitgereikt, vermeldende, dat door hem aan de tentoonstelling werd deelgenomen.

Meer bijzonderheden vindt men in het dezer dagen vanwege het comité verspreide programma, terwijl op verzoek zeer zeker de secretaris, de heer G. Albers te Deventer, nadere inlichtingen wil verschaffen.

De Indische Gids.

Inhoud van het September-Nummer: Over het Javaansch als studievak en als examenvak (slot), door Mr. G. J. Grashuis. — De magistraatrechtspraak in het ressort van den Raad van Justitie te Padang, door Mr. G. N. Bouma. — Moet de concessie der Bilton-Maatschappij verlengd worden? — Een en ander over desa-dokters, door Dr. H. S. Pruijs. — Uit de geschiedenis der Oost-Indische Compagnie in de tweede helft der 18e eeuw, door N. Mac Leod. (De Gouverneur-Generaal Mossel). VI. Bengalen enz. — Emigratie van Britsch-Indiërs naar de Engelsche koloniën. — Twee Bataviaasche couranten, door S. Kalf (slot). — Varia. (De Talauer-eilanden; De aanstaande Durbar te Delhi). — Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagblad-artikelen, door J. E. de M. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. (Karakter en degeneratie; Inlandsche anthropometrie; De Post- en Telegraafdienst in N.-I. in 1910. — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap.

Inhoud van afl. 3 en 4 van deel 53: Gedateerde inscripties van Java, door dr. N. J. Krom. — De Heiligen van Java. III. Soenan Geseng, door dr. D. A. Rinkes. — Het een en ander over oudheidkundige monumenten in de XXVI Moekims in Groot-Atjeh, door W. Goldie. — Nadere gegevens omtrent den Batoe Pahat in Sekadaw, door J. Bouman. — Aanvullingsnota van toelichting betreffende het rijk van Langkat. — Eene chatib-instructie uit de vorige eeuw. Mededeelingen van C. M. Pleyte. — Een protest, door dr. N. J. Krom. (Eene historische bespreking voor wat Java betreft van Ferguson's: History of Indian and Eastern Architecture). — De datum op den grafsteen van Malik Ibrahim te Gresik. Mededeeling der Redactie. — Lijst van uitdrukkingen, die gebruikt worden in de Javaasche goud- en wapensmederij (en die niet voorkomen in het Jav.-Ned. handwoordenboek van Gericke-Roorda, ed. 1901), door R. M. Mangkoedimedja.

EVERSEN & Co.

Tasmanstraat 142-148.

Telefoon 1854. DEN HAAG.

STALHOUDERIJ.

Levering van maand-Équipages.

N. V. MANUFACTUURHANDEL

A. SCHRODER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

vestigen de aandacht op

hunne uitgebreide collectie

Herfst- en Winterstoffen.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA“,
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT - ELECTRISCH LICHT - CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.

PLATS DU JOUR 50 Ct. - DINERS VAN 11.50 EN HOGER.

Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

A. A. BOLT

CONFISEUR & PATISSIER
& HOFLEVERANCIER &

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f

's-GRAVENHAGE &

& & &

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK &

OOK VERKRIJGBAAR IN „BOEATAN“
HEULSTRAAT 19 & &

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f 5.- VLEUGELS „ -8.- REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	DEN HAAG - GOOSEN & SWAGERMAN BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f 50.- p.j. af. „ „ -80.- „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
--	--	---

Hotel-Pension INSULINDE.

Pension- en Hotel-verblijf,
Bankplein 2, Tel. Int. 1486,
DEN HAAG - (HOLLAND).

Verder bevat de jongste aflevering der Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap een geschrift getiteld:

Babad Tjerbon. Uitvoerige inhoudopgave en noten door wijlen Dr. J. L. A. Brandes, met inleiding en bijbehorenden tekst, uitgegeven door Dr. D. A. Rinkes.

Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur.

Inhoud: van afl. 7 deel 41: Aanteekeningen betreffende de bestuursinrichting in de onderafdeeling Tebo (Djambi) en de daarmee samenhangende volksinstellingen en gebruiken. — De Fransche koloniale politiek. — Boekbeoordeeling.

Weekblad voor Indië.

Voornaamste inhoud van No. 15: Een schandaal, door M. van Geuns (handelt over mr. S. Swart). — Franz Junghuhn, door Augusta de Wit. — De expeditie naar Timor (met aff.), door Amateur. — De vezelentoonstelling (met aff.), door v. d. L. (slot). — Indische penkrassen, door Ofoei (verv.). — Djimat, door Matase. — In het Bijblad voor Dames: Allerlei industrie, door Mevr. T. ter Horst-De Boer.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 36: Jaarverslag van het Koloniaal Museum te Haarlem over 1910 (vervolg). — Vergadering van de Rubberplantersvereniging te Bandjer op den 31sten Juli 1911. — Periodieke staten van de maatschappijen van de Java-suikerfabrieken. — Kultuurberichten (Landhuur reglement voor Solo en Djokja. — Koloniale landbouwtenoonstelling te Deventer. — Bacovecultuur in Suriname). — Kleine mededeelingen (Jaarmarkt-tentoonstelling te Soerabaja in 1911. — Chineesch stakers bij de Stoomvaart Maatschappij „Nederland“). — Financiële berichten en verslagen, enz.

De Macedoniër.

Het September-Nummer van het zendingstijdschrift „De Macedoniër“ bevat een tweetal bijdragen, waarop wellicht nader teruggekomen wordt, n.l.: De Posso-missie, door H. Dijkstra; en Christelijke Nederlandsch-Javaansche scholen, door D. Bakker.

**

Ten slotte zij de aandacht gevestigd op een tweetal bijdragen over Indië in buitenlandsche periodieken, n.l.:

Explorations in Dutch New Guinea, by captain C. G. Rawling (with plates en map) in „The Geographical Journal“ van September 1911; en

Der Tabakbau in den Vorstenlanden auf Java, von Prof. Dr. H. Mische, in „Der Tropenpflanzer“, eveneens van Sept. 1911.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zending-genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Het transport en verkeer, tijdschrift gewijd aan de belangen bij de scheepvaart, het spoorweg-, post-, telegraaf- en tolwezen enz., onder redactie van A. Verkerk.

Verslag van de Handelsvereniging te Soerabaja over het jaar 1910.

Jaarverslag van de Vereniging „Tot Steun“ over het jaar 1910.

La Gazette de Hollande.

Nederl. Staatscourant.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 16 Aug. 1911;

De Locomotief t/m 15 idem;

Het Soer. Handelsblad t/m 15 idem;

De Sumatrapost t/m 18 idem;

De Sumatrabode t/m idem;

Tjahaja Sumatra t/m idem;

De Indische Mercur no. 37;

Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;

Weekblad voor Ned.-Indië no. 17;

De Banier no. 32.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 11 Aug. 1911. No. 64.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den controleur H. Radersma; elf maanden aan den ambtenaar M. J. F. J. Spruijt.

Ontslagen: op verzoek eervol de bureauklerk J. Camphuisen.

Benoemd: tot controleur voor de belastingen in Soerabaja C. J. L. Brauw; tot commies aldaar L. F. Cramer; tot secretaris van Riouw J. J. Fraser; tot kantoorchef A. R. F. van Slooten; tot lid van den gemeenteraad van Medan A. H. O. Prins en Mr. J. F. A. M. Buffart; tot onderwijzer 2e kl. A. N. Merkelbach, E. zur Kleinsmiede, H. Schroo, P. J. J. Mertens en E. W. van Toledo.

Geplaatst: als civiel-gezaghebber in de residentie Wester-afd. van Borneo de 1e luit. J. A. van Kesteren.

Overgeplaatst: naar Loemadjang de onderwijzer P. J. J. Mertens; naar Klaten de idem H. Schroo.

Benoemd: tot hulponderwijzeres Mej. C. H. Stolz en R. M. Visser.

Overgeplaatst: naar Moeara Aman de onderwijzer E. W. Toledo; naar Bodjonogoro A. L. Merkelbach; naar Poerwokerto de Gouv. veearts H. J. M. Valois; naar Lahat J. E. Asbeek Brusse; naar Soekaboemi A. E. P. R. Stuur; naar Djokjakarta A. M. Vermast; naar Magelang J. H. Zijp; naar Bangko J. D. van den Bergh.

Benoemd: tot 1e klerk te Koedoes C. Colin.

Militair Departement.

Bevorderd: tot officier van gezondheid der eerste klasse Dr. C. E. J. Heberlein.

Uit de Javasche Courant van 15 Aug. 1911. No. 65.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den ambtenaar op wachtgeld J. F. E. ten Brink.

Ontslagen: op verzoek eervol de assistent-resident H. J. E. F. Schwartz; de controleur L. Dinger; de opzichter A. W. de Rambelje, de zoutverkoopkhuismeester Raden Wangsadidjaja; de ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten A. Beisser; de assistent-resident Ch. Kemper; de onderwijzer C. van der Velde; de commies J. C. Israël.

Benoemd: tot leeraar te Batavia H. Franken; tot aspirant-controleur H. B. F. de Vries; J. Th. Dorrenboom en Jhr. J. M. van Schmidt auf Altenstadt; tot commies te Donggala G. G. Severien; tot advocaat en procureur bij het Hooggerechtshof Mr. H. D. Rubenkoning; tot opzichter B. O. W., J. H. van Mechelen; J. A. van Minde; J. G. A. de Zwart, C. F. Gout; W. F. van der Schraaf; en W. J. de Graaff Jr.; tot inspecteur bij den dienst der opiumregie M. M. Luchsinger en W. P. B. van Bijlert; tot adjunct-inspecteur J. W. P. van der Rest; tot hoofd-kantoorchef bij den post- en telegraafdienst W. M. de Haas; tot kantoorchef 1e kl. J. van Brero; tot idem 2e kl. J. R. Slier; tot commies 1e kl. W. F. Bons en A. J. W. Bronkhorst.

Geplaatst: in de residentie Benkoelen de controleur H. Th. Weehuizen.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de kap. der infanterie W. K. J. Stoop.

Bevorderd: tot luit.-kol.-intendant C. F. A. de Wilde; tot kapitein der infanterie F. H. L. Gerth van Wijk; tot dirigeerend officier van gezondheid eerste klasse Dr. P. A. H. Rijkbüsch; tot kapitein der infanterie W. Taat en P. te Wechel.

Geplaatst: bij het 4e bat. de 2e luit. M. H. A. Sitsen.

Benoemd: tot bataljons-adjutant van het 12 bat. de 1e luit. G. D. Spandow.

Overgeplaatst: naar Timor de 2e luit. L. Drijber; naar het 10e bat. de 1e luit. B. Stom; naar Pangkal Pinang de 2e luit. D. D. de Jongh; naar Batavia de kapitein A. B. W. Schaeffer.

Indisch Restaurant

□ Vereniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS

- en allerlei SCHOTELS. -

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR
TELEFOON N°. 2898 DEN HAAG

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENSTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIES.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 „ „ „ 4 „

60 „ „ „ 5 „

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond,
den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA“, - gehouden van 22—24 April 1910 te AMSTERDAM. -

1e Druk December 1908
Prijz geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijz geb. f1.25
3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRICHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424. e

ADVERTENTIËN.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

- De Vereeniging stelt zich ten doel:
- 1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
 - 2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.
- In het bijzonder tracht zij dit te doen door:
- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
 - b) het uitgeven van een tijdschrift;
 - c) het vormen van een bibliotheek;
 - d) het doen circuleeren van tijdschriften;
 - e) het houden van verlotingen;
 - f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

VACANT

AUG. SAVELKOUL,
v/h. J. VAXELAIRE & Cie.,
BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wende men zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

VACANT

N.V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ
LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE ::
AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

1 September a. s. verschijnt:

ELEMENTEN DER PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIERENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leidraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en	{ ing. f 0.25
de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal	{ geb. „ 0.65
Drie Opstellen over Karaktervorming	{ ing. „ 0.50
en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med.	{ geb. „ 0.80

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT] MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE :: :: ::

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN, LODEWIJK VAN DEYSSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS, JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER :: :: :: :: :: ::

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“ DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

VACANT

VACANT

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage, } Maleisch }
 } Javaansch } gediplomeerd.
 } Soendasch }
 } Atjesch. }

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage, } Javaansch. }

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Twee Dames voor het maken van uitzetten.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waar van één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitse en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene Dame voor zanglessen.

Onmiddellijk beschikbaar twee Zeebaboes voor de reis naar Indië.

Twee bekwamelinnennaaiers, waar van een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Een juffrouw, oud 33 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met een familie naar Indië voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.